24-мĕш çул тухать. Хакĕ 15 пус.

1941
МАЙ
23
ЭРНЕКУН
119 (5834) №

Чăваш Коммуни

Пĕтĕм тĕнчери пролетарисем, пĕрлешĕр!

ВКП(б) ОБКОМĔПЕ
ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧĔН,
ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧĔН
ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧĔН
ХАÇАЧĔ.

КОММУНИСТСЕН ĔÇРИ ПУÇАРУЛĂХĔ ÇИНЧЕН

Пирĕн парти, халăхсен çулпуçĕ тата Совет правительствин пуçлăхĕ Сталин юлташ ĕçре мĕнле пуçарулла пуласси çинчен, халăх пуçаруне мĕнле çĕклесе тата ертсе пырасси çинчен куллен вĕрентеççĕ. Пирĕн социализмлă промышленноçпа ялхуçалăхĕнче стахановла движени пуçлансанах, Сталин юлташ çапла кăтартса пачĕ: «çав ĕçе пирĕн парти организацийĕсем хутшăнни тата вĕсем стахановецсене çав движение вĕçне çитерме пулăшни кирлĕ»,—терĕ.

ВКП(б) Центральный Комитечĕ тата Совет правительстви малта пыракан çынсен пуçаруне çĕклесе тата ертсе пынипе, çак юлашки çулсенче эпир коммунизм строительствинче питех те пысăк ĕçсем турăмăр. Узбек СС Республикинчи Ферганăри колхозниксем каналсем тăвас, Воронеж облаçĕнчи Таловски районри колхозниксем пĕвесемпе кӳлĕсем тăвас, Глуховски текстиль комбинатĕнчи работницăсем предприятисем çумĕнче подсобнăй хуçалăхсем тăвас ĕçе пуçарчĕç. ВКП(б) Центральный Комитечĕпе Совет правительстви çак пуçарусене ырларĕç, вĕсене вĕçне çитерме кирлĕ таран средство та уйăрса пачĕç. Пирĕн çĕршывра çынсен хаклă та паха пуçарăвĕсене пурнăçа кĕртме кирлĕ ĕçсене пурне те туса панă.

Пĕтĕм Союзри Коммунистсен (большевиксен) партийĕ Совет Союзĕнчи ĕççыннисен малта пыракан отрячĕ пулса тăрать. Апла пулсан ВКП(б) кашни членĕпе кандидачĕн ĕç çине ăнланулла пăхас, партипе государство дисциплинине çирĕп тытса пырас, халăх пурлăхне типтерлĕ пăхса усрас, çĕршывăн экономикăллă тата оборона хăватне татах ытларах тĕреклетме пулăшакан ĕçсене пуçарассинче беспартийнăйсемшĕн пример пулмалла. Большевиксен партин членĕн аслă та хисеплĕ ятне çӳле тытмалла, коммунистсен лайăх примерĕ тăрăх кашни рабочи, кашни колхозник тата кашни интеллигент тăван çĕршыв ĕçĕшĕн, коммунизм ĕçĕшĕн пĕтĕм вăйхалне хурса кĕрешме вĕрентĕр.

Пирĕн пуçарулла парторганизацисем тата коммунистсем сахал мар. Вĕсем государствăн кашни пус укçипе, кашни килограмм топливипе, кашни инструменчĕпе типтерлĕ усă курса, çĕршывăн пуянлăхне ӳстерессишĕн тăрăшаççĕ. Çапла акă, Улатăр станцинчи депори коммунистсем кашни килограмм кăмрăкпа тĕрĕс усă курас ĕçе пуçарнă. 1940 çулта тата кăçалхи çулăн январь уйăхĕнче депора кăмрăка планпа пăхнинчен ытлашши çунтарса пĕтернĕ. Кăмрăка ытлашши çунтарса пĕтернин сăлтавне пуçламĕш парторганизаци тата унти машинист-коммунистсем тĕплĕн тупса палăртнă. Кăмрăка ытлашши çунтарни локомотивсене начар пăхнинчен, депосенче, станцисенче, хупнă семафорсем умĕнче поездсем нумай вăхăт хушши тăнинчен килнĕ пулнă. Парторганизаци тăрăшнипе халĕ çак çитменлĕхе пĕтĕмпех пĕтернĕ теме пулать. Нумай машинистсем кăмрăка перекетлĕ тытаççĕ. Çапла вара депо февраль уйăхĕнче 3,88 тонна, март уйăхĕнче 38,14 тонна, апрель уйăхĕнче 171,33 тонна кăмрăк перекетлесе хăварнă. Апрель уйăхĕнче перекетлесе хăварнă кăмрăкпа кăна пĕр поезд Улатăрпа Красный Узел станци хушшинче 25 рейс тума пултарать.

Çĕмĕрле комбинатĕнчи 3-мĕш номерлĕ цехри коммунистсем продукци пахалăхне лайăхлатас, чĕртаварсемпе лайăх усă курмалла тăвас тĕлĕшпе паха ĕç пуçарнă. Халĕ цеха пыракан чĕртаварсемпе кам мĕнле усă курнине, унтан мĕнле деталь туса кăларнине тĕрĕс шута илеççĕ, брак тунă продукци цехран тухса каймасть. Цех производство программине ăнăçлăн тултарса пырать. Коммунистсем панă рационализаторла сĕнӳсем заводра темиçе пин тенкĕ укçа перекетлеме май параççĕ. Куславкка комбинатĕнчи пуçламĕш парторганизаци тата уйрăм коммунистсем пуçарнипе çуртйĕр пайĕсене тума каякан материалсемпе усă курассине нумай лайăхлатнă.

Коммунистсен хăйсем государствăллă çынсем пулнине ĕçре кăтартмалла. Парторганизаци тата коммунистсем пур предприятисенче, колхозсенче, совет учрежденийĕсенче, государство пурлăхне типтерлĕ тыткаламаççĕ, инструментсем, чĕртаварсем унта-кунта сапаланса выртаççĕ, ĕç укçи фондне ытлашши расходлаççĕ, кирлĕ-кирлĕ мар ĕçсемшĕнех укçа-тенкĕ тăккалаççĕ пулсан, ку вара унти коммунистсен ĕçре пуçарулăх çукки çинчен, вĕсем хăйсем государствăллă çынсем пулмаллине ăнланса илменни çинчен калать.

Пирĕн кашни предприяти тата артель тупăшлă ĕçлеме, кашни колхоз хăйĕн тупăшне нумай ӳстерме, кашни учреждени управлени расходне чакарма пултарать. Ĕçре пуçарулăх, тирпейлĕх, культурлăх пурри, предприятисене, колхозсене тата учрежденисене хуçалла ертсе пыни кăна кирлĕ. Анчах нумай предприятисенчи пуçламĕш парторганизацисен, çавăн пекех коммунист-руководительсемпе рядовой коммунистсен ĕçĕнче халь çакăн пек пуçарулăх çитмест-ха.

Канашри вагонсем юсакан заводри комсомолецсем Сталинградри тракторнăй заводри комсомолецсен примерĕсем тăрăх пĕр вăхăтра завод килкартинче сапаланса выртакан металл отходне 200 тонна ытла пухнăччĕ. Коммунистсен, завод руководителĕн Поздняков юлташăн çак пуçарува малалла сарса пымалла пулнă. Анчах парторганизаци тата завод руководстви çакна туман, XVIII партконференци хыççăн та кунта тирпейлĕхшĕн кĕрешесси вăйланни курăнмасть. Кăçалхи çулăн пĕрремĕш кварталĕнче пĕр тимĕрç цехĕ кăна 240 тонна металл-отхода склада кăларса пăрахнă. Завочĕпе илсен, ку металл-отходсен шучĕ 1000 тоннăна çитет.

Сĕнтĕрвăрри районĕнчи «Труд» артеле коммунист Андреев юлташ ертсе пырать. Артелĕн кирпĕч тумалли сезон пуçланмалла ĕнтĕ. Анчах халĕ те кирпĕч типĕтмелли сарайра иртнĕ çулхи юрăхсăр япаласем йăваланса выртаççĕ, сарай çийĕсем ишĕлсе анас пек тăраççĕ, сарайра пăр выртать. Акă мĕнле «пуçарулăх» кăтартать коммунист Андреев!

Малта пыракан рабочисен пуçаруне аталантарса ертсе пыман пирки пирĕн республикăри чылай предприятисемпе артельсем тупăшлă ĕçлес вырăнне, убыткăллă ĕçлеççĕ, ĕç укçи фондне ытлашши расходлаççĕ, чĕртаварсене тирпейсĕр тыткалаççĕ. Малта пыракан рабочи-стахановецсен ытти пуçарăвĕсем çинчен те çакнах калас пулать. Халĕ республикăри предприятисенче нумай станокпа ĕçлесси çинчен асăнми пулни те парторганизацисемпе уйрăм коммунистсен пуçарулăхĕ çителĕклĕ марри çинчен калать,

Куславкка районĕнчи «Динамо» колхозри комсомолецсемпе çамрăксем колхозсене валли кирлĕ кадрсем: каткапичке тăвакансем, тимĕрçсем, кăмака тăвакансем, машиноведсем хатĕрлес тĕлĕшпе пуçарнине те нумай парторганизацисем вĕçне çитереймерĕç.

Юлашкинчен тепĕр факт. Пĕр икĕ çул каялла Канаш, Улатăр, Вăрнар, Çĕмĕрле станцисенче Аладин медочĕпе ĕçлекен кассирсем пурччĕ. Вĕсем çынсемшĕн, пассажирсемшĕн мĕнле тăрăшма кирлине питĕ лайăх кăтартса пачĕç. Халĕ станцисенче аладинец-кассирсем пур-и-ха? Тӳрех калас пулать, вĕсем çук, пур пулсан та, питĕ сахал. Çак ĕçе камăн пуçармалла? Коммунист-железнодорожниксен пуçармалла, ăна массăллă движени туса хумалла.

Коммунистсен пуçарулăхне çĕклеменни, çавăн пекех тата стахановецсен, çамрăксен пуçарулăхĕсем хăшпĕр чухне кĕске вăхăтрах сӳрĕкленни, вĕсене вĕçне çитерменни партин вырăнсенчи организацисен ĕçĕнче паллă çитменлĕхсем пуррине пĕлтерет. Пуçламĕш парторганизацисем уйрăм коммунистсем, комсомолецсем, малта пыракан çынсем лайăх ĕç пуçарсанах ăна ырлаççĕ, масса хушшине сарма пулса решенисем йышăнаççĕ, анчах та çак ĕçе хăйсен аллине илмеççĕ, коммунистсен пуçарулăхне çĕклесе пыма тăрăшмаççĕ.

Задача халь çапла: массăсен творчествăллă пуçарулăхне большевикла ертсе пымалла, коммунистсен пуçарулăхне куллен çĕклесе пымалла, кашни коммунистăн пуçарулла çын пулмалла.

ССР Союзĕпе Дани хушшинче суту-илӳ килĕшĕвĕ тунă

1941 çулти майăн 21-мĕшĕнче Мускавра, ССР Союзĕпе Дани хушшинче таварçавăрнăшĕпе тӳлевсем çинчен тунă Килĕшӳ çумне — 1940 çулти сентябрĕн 18-мĕшĕнчепе пурнăçа кĕртсе пыракан килĕшӳ çумне хушса çырнă Протокола алă пусса çирĕплетнĕ.

Хушса çырнă Протоколра 1941 çулти мартăн 18-мĕшĕнчен пуçласа 1942 çулти апрелĕн 30-мĕшне çитичченхи тапхăрта ССР Союзĕпе Дани хушшинче таварçавăрнăшĕ, Дани укçипе шутласан, 57 миллион крон суммăлăх, кашни çĕршыв енчен 28,5 миллионшар кронлăх пулма палăртнă.

Дания СССР валли крансем, дизельсем, суднăсен пăс машинисене, цемент завочĕсем валли оборудовани тата ытти таварсем тăратать.

Çак таварсемшĕн СССР Дани валли çĕрмамăк, газойль, керосин, химикалий, табак, йывăç материалĕсем тата ытти таварсем тăратать.

Хушса çырнă Протокол çине Совет Союзĕ енчен СССР Тулашри Суту-илӳ Халăх Комиссарĕ А. И. Микоян юлташ; Дани енчен — Данин Мускаври Чрезвычайнăй Посланникĕ тата Полномочнăй Министрĕ г-н Больт-Иоргенсен алă пуснă. (ТАСС).

ТАСС ОПРОВЕРЖЕНИЙĔ

Америкăри Интернейшенэл ньюс сервис агентстви хăйĕн Лондонри корреспонденчĕ панă пĕлтерĕве сарать, çав пĕлтерӳ тăрăх çак кунсенче Англи бомбардировщикĕ ирĕксĕрех Литвара анса ларнă имĕш.

ТАСС çакăн пек пĕлтерме полномочи илнĕ: Америкăри агентствăн çакăнта кăтарнă пĕлтерĕвĕ пуçран шухăшласа кăларнă япала пулса тăрать.

Тинĕс-Çар Флочĕн высший начальствующий составне çар званийĕсем парасси çинчен

ССР Союзĕн Халăх Комиссарĕсен Совечĕ йышăннă

ПОСТАНОВЛЕНИ

ССР Союзĕн Халăх Комиссарĕсен Совечĕ **çапла йышăнать:**

Правительство Комиссийĕ çар званийĕсем пама сĕннисене çирĕплетес:

ВИЦЕ-АДМИРАЛ:

Немитц Александр Васильевич
Октябрьский Филипп Сергеевич.

КОНТР-АДМИРАЛ:

Абанькин Павел Сергеевич
Вдовиченко Дмитрий Данилович
Георгиади Иван Александрович
Елисеев Иван Дмитриевич
Зуйков Николай Иванович
Петровский Владимир Алексеевич
Рамишвили Семен Спиридонович
Рогачев Дмитрий Дмитриевич
Фадеев Владимир Георгиевич

ИНЖЕНЕР КОНТР-АДМИРАЛ:

Балкашин Анатолий Иванович
Берг Аксель Иванович
Бравин Евгений Леонидович
Мадисов Вольдемар Петрович.

ÇЫРАНРИ СЛУЖБĂН ГЕНЕРАЛ-МАЙОРĔ:

Благовещенский Иван Алексеевич
Денисевич Николай Юлианович
Дмитриев Иван Николаевич
Зашихин Гавриил Савельевич
Конышев Иван Кузьмич
Моргунов Петр Алексеевич
Ненашев Борис Павлович
Петров Иван Алексеевич.

ИНТЕНДАНТ СЛУЖБИН ГЕНЕРАЛ-МАЙОРĔ:

Гавриков Павел Селиверстович
Лебедев Анатолий Николаевич.

ССР Союзĕн Халăх Комиссарĕсен Совечĕн Председателĕ
И. СТАЛИН.

ССР Союзĕн Халăх Комиссарĕсен Совечĕн Управляющийĕ
Я. ЧАДАЕВ.

Мускав, Кремль.
1941 çулти майăн 21-мĕш.

Çурçул планне срокчен тултарар!

Нормăна тултарман пĕр рабочи те пулмасть

КАНАШ. Майăн 22-мĕш. (**Телефон тăрăх**). Вагонсем юсакан заводри рабочисем, инженерно-технически работниксем тата служащисем Дзержинский ячĕпе тăракан завод коллективĕн чĕнĕвне пысăк хаваслăхпа кĕтсе илчĕç.

Енерхи кун пур цехсенче те пухусем пулса иртрĕç. Рабочисем халиччен усă курман резервсемпе ресурссене уçса палăртса тухаççĕ, çурçул планне срокчен тултарма обязательствăсем илеççĕ.

Вагонсем тăвакан цех коллективĕ апрельри плана ытлашшипех тултарнăччĕ. Халĕ те кунта начар мар ĕçлеççĕ. Цех коллективĕ **çурçулхи плана июнĕн 21-мĕшĕнче тултарма пулчĕ. Çурçул хушшинче,** иртнĕ çулти çав вăхăтпа танлаштарсан, **ĕç тухăçлăхне 20 процент ӳстермелле, продукцин хăйне ларакан хакне 7 процент чакармалла, нормăна тултарман пĕр рабочи те пулмалла мар.** Халиччен нормăна тултарайман рабочисене вĕрентме стахановла шкулсем 2 организацилеççĕ.

Тимĕрç цехĕн коллективĕ çурçулти **плана срокчен — 15 кун малтан тултарма пулчĕ.** Кунта продукцин хăйне ларакан хакне йӳнетес, ĕç тухăçлăхне хăпартас, технологи дисциплинине çирĕплетес тĕлĕшпе конкретлă обязательствăсем илнĕ.

Енер, ĕç пĕтнĕ хыççăн, заводри мĕн пур рабочисен, инженерно-технически работниксен тата служащисен пĕрлешӳллĕ пухăвĕ пулса иртрĕ. Пуху Улатăрти паровозсем юсакан завод коллективĕ çурçул планне срокчен тултарассишĕн кĕрешме социализмлă ăмăртăва тухма чĕннине сӳтсе-яврĕ. Çак чĕнĕве йышăнса, пуху заводри цехсен пуçарăвне ырларĕ, **çĕнĕ вагонсем тăвас тата вагонсем юсас тĕлĕшпе плана июнĕн 28-мĕшĕнче тултарма пулчĕ.** Çавăн пекех поковка тата вагон урапиcем туса хатĕрлес плана срокчен тултармалла, ĕç тухăçлăхне 20 процент хăпартмалла, оборудованисемпе туллин усă курмалла, пĕрмаях график тăрăх ĕçлесе пымалла.

М. ТИТОВ.

Кашни цехăн, кашни сменăн график пур

КУСЛАВККА, майăн 22-мĕш. (**Телефон тăрăх**). Ĕнер хуçалăхлă-производствăллă активăн канашлăвĕ пулса иртрĕ. Канашлу дзержинецсен чĕнĕвне, комбинатăн ресурсĕсемпе резервисене тĕплĕн сӳтсе-яврĕ.

Çурçулхи плана срокчен тултарма комбинатăн пысăк условисем пур. Рабочисен производствăллă хастарлăхĕ те кашни кунах çĕкленсе пырать. Производствăллă активăн канашлăвĕ çакна йышăнчĕ:

Çурçул планне июнĕн 28-мĕшне тултарса, 3.767 пин тенкĕлĕх продукци вырăнне, 4 миллион тенкĕлĕх туса кăлармалла, çапла вара çурçул планне 6,9 процент ирттерсе тултармалла.

Çак обязательствăна май, кашни цех, кашни смена тăрăх график çирĕплетнĕ. **Графикра камăн, мĕнле тата мĕн чухлĕ продукци туса кăлармаллине кăтартса панă.**

Паян комбинатри пур цехсенче те рабочисен пухăвĕсем пулса иртеççĕ. Рабочисемпе работницăсем дзержинецсен чĕнĕвне ырлаççĕ, çурçулхи плана срокчен тултарассишĕн кĕрешме пĕр-пĕрне социализмлă ăмăртăва чĕнеççĕ.

М. КИСЕЛЕВ,

Партбюро секретарĕ.

Обязательствăсене тултараççĕ

УЛАТĂР. Паровозсем юсакан завод коллективĕ дзержинецсен чĕнĕвне ырласа, çурçулти производствăллă программăна июнĕн 27-мĕшĕнче тултарма пулнă. Токарно-механически цех плана июнĕн 25-мĕшĕнчех тултарассишĕн кĕрешет.

Кунсăр пуçне завод коллективĕ ĕç тухăçлăхне, апрельрипе танлаштарсан, 5 процент хăпартма, продукцин хăйне ларакан хакне тата паровоз ремонтра тăракан вăхăта 5 процент чакарма обязательство илсе, Канашри вагонсем юсакан завода социализмлă ăмăртăва чĕннĕ.

Заводра социализмлă ăмăрту вăйланнă çемĕн вăйланать. Ăмăртура шăрătакан цех малта пырать. Цех коллективĕ çурçулти плана срокчен тултарассишĕн хастарлăн кĕрешет. Хăшпĕр продукцисем тăрăх çурçулти плана тултарнă та ĕнтĕ. Уйрăм рабочисем — Никишин, Жадаев юлташсем кулленхи нормăна 250—300 процента çитти тултараççĕ.

◆

ФЗО ШКУЛĔНЧЕН ВĔРЕНТСЕ КĂЛАРМАЛЛИ ИСПЫТАНИСЕМ

Юлашки группа испытанисем парать

КУСЛАВККА. Комбинатри ФЗО шкулĕнче майăн 22-мĕшĕнче рамщиксен группи испытанисене вĕçлерĕ. Паянхи куна вĕренекенсенчен çĕр çынна яхăн аттестаци памалла тунă. Вĕсенчен нумайĕшĕ похвальнăй грамотăсемпе вĕренсе тухма тивĕçлĕ пулчĕç.

Майăн 23-мĕшпе 24-мĕш кунĕсенче юлашки группа — столярсем испытани витĕр тухаççĕ. Ытти группăсем испытани панă вăхăтра столярсем хăйсен ĕçне татах та тăрăшса вĕренсе пычĕç. Вĕсем производствăра ĕç нормине ытлашшипех тултараççĕ. Çамрăк столярсем тунă сĕтелсем, кантăк рамисем, алăксем, табуреткăсем пахалăх енчен лайăх. Вĕренекенсем ĕç нормине тултарнипе пĕрлех, продукци пахалăхне те лайăхлатса пыраççĕ.

Столярсенчен Н. Морсков юлташ пуринчен те аван вĕренсе пычĕ. Вăл яланах «отлично» паллăсем илнĕ. Юлашки вăхăтра ĕç нормине 120—125 процентран кая мар тултарать. Çавăн пекех Абдрахманов, Анисимов тата Серов юлташсем чи лайăх вĕренекенсем пулса тăраççĕ. Шкул дирекцийĕ çак юлташсем «отлично» паллăпа вĕренсе тухассине шанса тăрать.

Станочниксен группинче хăшпĕр вĕренекенсем кая юлса пынă, ĕç нормине ытла та сахал тултарнă. Испытани пуçлансан вĕсем лайăхрах вĕренсе пыма тытăнчĕç. Отличниксем пулăшнипе хăйсен юлташĕсене хăваласа çитрĕç.

Енеков юлташ уйрăмах кая юлса пынă. Вăл ĕç нормине 30—40 процент кăна тултарнă. Испытанисем пуçлансан вăл хăйĕн йăнăшне тӳрлетрĕ, тăрăшса вĕренме тытăнчĕ. Халь ĕç нормине 100 процента яхăн тултарать.

Çамрăк рабочисем хăйсен ĕçне çавтери юратаççĕ. Вĕсем производствăна ĕçлеме ярас куна кĕтсе тăраççĕ. Вĕренекенсем Карело-Финн, Украина республикисене тата Украинăн хĕвеланăç облаçĕсене ĕçлеме яма ыйтаççĕ.

Çуракинче пысăк тухăçлăхпа тата лайăх пахалăхпа ĕçленĕшĕн ВКП(б) райкомĕсем тата ĕççынни депутачĕсен районсенчи Совечĕсен исполкомĕсем тăратнă тăрăх, ялхуçалăхĕнче малта пыракансен республикăри Хисеп хăми çине кĕртнĕ:

51. **И. В. Юрьев, С. М. Максимов** — Шăхасан районĕнчи «Березовка» колхоз колхозникĕсем, 11 ретлĕ сеялкăпа норма тăрăх 6 гектар вырăнне кашни кун 13,5 гектар акаççĕ.
52. **А. Г. Чернова** — Вăрмар районĕнчи «Красная Кубня» колхоз плугарĕ, икĕ касăллă плугпа норма тăрăх 1,2 гектар вырăнне 2-шер гектар сухалать.
53. **А. И. Иванов** — Вăрмар районĕнчи «Большевик» колхоз плугарĕ, икĕ касăллă плугпа норма тăрăх 1,2 гектар вырăнне кашни кун 2 шер гектар сухалать.
54. **В. С. Степанов** — Вăрмар районĕнчи «Большевик» колхоз сеяльщикĕ, лашапа ĕçлемелли 13 ретлĕ сеялкăпа норма тăрăх 7 гектар вырăнне кашни кун 13 шер гектар акать.
55. **Д. Г. Гурьев** — Вăрмар МТС трактористчĕ, «СТЗ» тракторпа ĕçлесе, норма тăрăх 15 гектар вырăнне кашни кун 29-шар гектар акать.
56. **И. А. Борисов** — Элĕк районĕнчи Сталин ячĕпе тăракан колхоз сеяльщикĕ, лашапа ĕçлемелли 13 ретлĕ сеялкăпа норма тăрăх 7 гектар вырăнне кашни кун 15 шер гектар акать.
57. **Т. М. Мартынов** — Элĕк районĕнчи «Комсомолец» колхоз сеяльщикĕ, лашапа ĕçлемелли 13 ретлĕ сеялкăпа норма тăрăх 7 гектар вырăнне кашни кун 13,6 гектар акать.
58. **Г. Е. Моросин** — Ишлей районĕнчи «Парижская Коммуна» колхоз сеяльщикĕ, лашапа ĕçлемелли 13 ретлĕ сеялкăпа норма тăрăх 7 гектар вырăнне кашни кун 13 шер гектар акать.
59. **Г. А. Краснов** — Ишлей районĕнчи Доронин ячĕпе тăракан колхоз сеяльщикĕ, лашапа ĕçлемелли 13 ретлĕ сеялкăпа норма тăрăх 7 гектар вырăнне кашни кун 13-шер гектар акать.

АКА ХĂВĂРТЛĂХĔСЕНЕ ӲСТЕРСЕХ ПЫРАР!

РЕСПУБЛИКĂСЕН ĂМĂРТĂВĔ

ЧĂВАШ АССР—МАРИ АССР

Чăваш АССР тăрăх, майăн 20-мĕшне çуртрисем пĕтĕмпе 235.026 гектар акнă, вăл 65,7 процент пулать.

Йĕтĕн пĕтĕмпе 1013 гектар акса, плана 33,7 процент тултарнă. Клевер 41.654 гектар акнă, вăл 78,8 процент пулать.

Комсомольски тата Калинински районсем паянхи куна тĕштырăсене акса пĕтернĕ.

* * *

Пирĕн редакци майăн 22-мĕшĕнче Мари АССР Наркомземĕн статистика отделĕн заведующийĕпе Михайлов юлташпа, телефон тăрăх çыхăнса, çураки мĕнле пыни çинчен калаçрĕ. Вăл çапла пĕлтерчĕ:

Мари АССР тăрăх, майăн 20-мĕшне çуртрисем акмалли плана 37,9 процент тултарнă. Пучахлă тырăсем (сĕлĕ, тулă) 85.996 акнă, вăл 51,7 процент пулать.

Йĕтĕн пĕтĕмпе 4.328 гектар акса, плана 25,4 процент тултарнă. Клевер 14.869 гектар акнă, вăл 38,1 процент пулать.

Пучахлă тырăсене Волжски район пĕтĕмпех акса пĕтернĕ.

РАЙОНСЕН ĂМĂРТĂВĔ

(Майăн 20-мĕш тĕлне çуртри мĕн чухлĕ акнине кăтартнă)

Калинински 10.234 га, 86%	—	**Элĕк** 11.363 га, 75,1%
Советски 10.025 га, 74,2%	—	**Хĕрлĕ Чутай** 8.704 га, 79%
Сĕнтĕрвăрри 3.143 га, 43,8%	—	**Октябрьски** 6.113 га, 50,3%
Комсомольски 11.262 га, 86,6%	—	**Елчĕк** 15.269 га, 72,9%
Шупашкар 6.885 га, 60,8%	—	**Йшлей** 7.630 га, 50,5%
Вăрнар 7.578 га, 66,4%	—	**Йĕпреç** 7.243 га, 71,3%
Советски 10.025 га, 74,2%	—	**Етĕрне** 5.861 га, 56,3%
Канаш 9.644 га, 75,2%	—	**Шăхасан** 10.524 га, 66,5%

Вăрмар 10.177 га, 58,1%	—	**Тăвай** 7.476 га, 59,6%
Çĕрпӳ 11.084 га, 57,8%	—	**Вăрмар** 10.177 га, 58,1%
Первомайски 7.171 га, 76,9%	—	**Чкаловски** 12.224 га, 91,4%
Шăмăршă 7.230 га, 67,3%	—	**Первомайски** 7.171 га, 76,9%
Красноармейски 8.884 га, 59,7%	—	**Сĕнтĕр** 7.593 га, 58,2%
Кувакино 7.078 га, 55,8%	—	**Пăрачкав** 8.823 га, 61,5%

Куславкка — 4.414 га, 42,2%
Улатăр —6.041 га, 58,8%

Çураки ĕçĕсем вĕçленсе пыраççĕ

ЕЛЧĔК. Майăн 20-мĕшне районра 36 колхоз тĕштырăсене акса пĕтерчĕç. Пĕтĕм районĕпе çураки планне 73 процент тултарнă.

«КИМ» колхоз (председателĕ Софронов) çуракине 6 кун хушшинче вĕçлерĕ. Вăрлăхсене пурне те яровизацилесе, акмалли çĕре культиваци туса машинăпа акнă.

Ку колхозăн акнă тыррисем шăтса тухма тытăнчĕç. Малтан акнă культурăсем пурте пĕр тикĕс шăтса тухнă.

Колхозниксене ĕçшĕн хушса тӳлесси çинчен СССР Совнаркомĕпе ЦК ВКП(б) йышăннă постановлени çинчен тĕплĕн ăнлантарни çураки ĕçĕсенче пысăк ăнăçлăхсем тума пулăшрĕ. Колхозниксем ака-суха ĕçне хăвăрт тата пысăк пахалăхпа тума тăрăшрĕç. С. Бабочкин, П. Евриков юлташсем сеяльщиксем пулса ĕçлерĕç, вĕсем кашни кунах 13-шер гектартан кая акса курмарĕç.

МТ Станцинчи тракторнăй бригадăсенчен 7, 11 тата 13-мĕш бригадăсем кăçалхи çуракинче кăтартуллă ĕçлеççĕ, вĕсем хăйсен нормисене яланах ирттерсе тултараççĕ.

Ф. МАЙКОВ.

ПĂРАЧКАВ, майăн 21-мĕш. (**Телефон тăрăх**). Майăн 21-мĕш тĕлне районра 42 колхозран 37 колхоз акса пĕтернĕ. Тĕштырăсем тата пăрçа йышши культурăсем 8.044 гектар акнă, вăл 65 процент ытла пулать. Тулă тата сĕлĕ 7.111 гектар акса хăварнă. Ирхи çĕртме сухине «Луч», «Красный пахарь» колхозсенче сухалаççĕ. Çĕртме сухинче тракторнăй бригадăсем ĕçлеççĕ.

А. САМАРИН.

Райçĕрĕç пайĕн заведующийĕ.

ОКТЯБРЬСКОЕ, майăн 22-мĕш. (**Телефон тăрăх**). Паянхи куна районĕпе 6113 гектар акнă, вăл шутран пучахлă тырăсем 5179 гектар.

Районĕпе 12 колхоз — Сталин, Ворошилов ячĕпе тăракан, «Вулакан», «Молния», «Комсомолец» т. ыт. колхозсем акса пĕтерчĕç.

М. ЛЕОНТЬЕВ.

Райçĕрĕç пайĕн заведующийĕ.

12 колхоз акса пĕтернĕ

ÇĔМĔРЛЕ. Районра çурхи тырăсене акасси вĕçленсе пырать. Майăн 20-мĕш тĕлне пĕтĕмпе 4.763 гектар акнă. Вăл шутран 3.011 гектар сĕлĕ, 930 гектар тулă тата 399 гектар пăрçа акнă. Ака ĕçĕсем 12 колхозра вĕçленнĕ. Хутарти Ленин ячĕпе тăракан тата Турханти «Комбайн» колхозсем пĕр-пĕринпе ăмăртса ĕçлесе, майăн 19-мĕшĕнчех акса пĕтерчĕç. (**Хамăр корр.**).

ПАРТИ ПУРНӐҪӖ

Пуҫламӗш парторганизаци ҫуракине ертсе пырать

КРАСНОАРМЕЙСКОЕ. Тӗрерти территориллӗ пуҫламӗш парторганизацин иртнӗ отчетпа суйлав пухӑвӗнче коммунистсем парторганизацинчи ҫитменлӗхсене тӗплӗн палӑртса, малашне мӗнле ӗҫлемеллине кӑтартса хӑварнӑ. Парторганизаци секретарьне ҫамрӑк коммуниста Журавлев юлташа суйланӑ. Пуҫламӗш парторганизацин ҫӗнӗрен суйланӑ секретарӗ хӑйӗн ӗҫне ҫуракинчен тытӑнчӗ.

Ку пуҫламӗш организацинче учетра 10 коммунист тӑрать: членсем—5, кандидатсем—5. Вӗсенчен нумайӗшӗ ялсоветра, колхозсенче ертсе пыракан вырӑнсенче ӗҫлеҫҫӗ. Журавлевпа Шихранов юлташсем ялсовет исполкомӗнче, Димитриев юлташ колхоз председателӗ, Г. Корнилов юлташ «Правда» колхозра уйхир ӗҫӗн бригадин бригадирӗ, В. Тимофеев юлташ кладовщик, П. Степанов ферма заведующийӗ, Яшурина юлташ избач пулса ӗҫлеҫҫӗ.

Пуҫламӗш организаци ялсоветри колхозсенче ҫураки ӗҫӗсене пуҫарса ертсе пырать, коммунистсем ӗҫре лайӑх тӗслӗх кӑтартаҫҫӗ. Парти членӗн кандидачӗ Димитриев юлташ ертсе пыракан «Красная Чувашия» колхоз ҫураки ӗҫӗнче ытти колхозсене пример кӑтартать. Вӑл тӗштырӑ тата пӑрҫа йышши культурӑсене ытти колхозсенчен малтан, майӑн 18-мӗшӗнче, акса пӗтерчӗ. Ака ӗҫне пысӑк пахалӑхпа, агротехникӑллӑ ӗҫсене пурнӑҫланипе ирттерчӗ. Пур вӑрлӑхсене те яровизацилесе, формалинпа ҫуса машинӑпа акнӑ, майӑн 19-мӗшӗнче ҫӗрулми лартма тытӑнчӗ.

«Правда» колхозра та ӗҫсем аван пыраҫҫӗ. Ку колхоза комсомолец Яковлев юлташ ертсе пырать. Колхоз майӑн 20-мӗш тӗлне тӗштырӑсене акса пӗтерчӗ. Мӗнпур ҫӗре лайӑх вӑрлӑхпа тата машинӑпа акнӑ. «Калиновка» тата «Пчелкино» колхозсем те ака ӗҫӗсене майӑн 20-мӗшӗнче вӗҫлерӗҫ.

Пуҫламӗш парторганизаци агитколлектив ӗҫне те лайӑх ертсе пырать. Агитколлектив руководителӗ Яшурина юлташ пӗтӗм агитациллӗ-массӑллӑ ӗҫе план тӑрӑх туса пырать. Агитаци ӗҫне коммунистсем Семенов, Димитриев, Степанов, комсомолец Филиппов, беспартийнӑй активистсенчен Порфирьев юлташ активлӑн хутшӑнаҫҫӗ. Вӗсем колхозниксене хаҫатсем вуласа параҫҫӗ, калаҫусем ирттереҫҫӗ. Колхозниксене ӗҫшӗн хушса тӳлесси ҫинчен СССР Совнаркомӗпе ЦК ВКП(б) йышӑннӑ постановлени ҫинчен тӗплӗн каласа параҫҫӗ. Республикӑри Хисеп хӑми туни ҫинчен, ишӗлсе пыракан ҫырмасемпе кӗрешесси ҫинчен ВКП(б) Обкомӗпе Чӑваш АССР Совнаркомӗ йышӑннӑ постановлени ҫинчен колхозниксене темиҫе хут та ӑнлантарса панӑ. Тӗнчери лару-тӑру ҫинчен час-часах калаҫусем туса ирттереҫҫӗ. Яровизаци тӑвасси ҫинчен академик Лысенко статьине вуласа панӑ. Ҫапла майпа колхозниксене пысӑк тухӑҫлӑ ӗҫлеме мобилизациленӗ.

Колхозниксем ҫуракине кӗске вӑхӑтра ирттерессишӗн, вӑйлӑ тырпул туса илессишӗн хавасланса ӗҫлеме пуҫларӗҫ. Нумай колхозниксем ӗҫ нормисене ирттерсе тултарса ӗҫлеҫҫӗ. «Красная Чувашия» колхозра суха тӑвакансем: И. Павлов, Н. Осипов, М. Федорова, Д. Алексеев, Е. Архипов, Иванова юлташсем икӗ касӑллӑ плугпа 1,25 гектар вырӑнне 1,80—1,90 гектар сухаласа, нормӑна 140—150 процент тултарса пычӗҫ. Ермолаевпа Иванов колхозниксем 11-ретлӗ сеялкӑпа 7,0 гектар вырӑнне 8,0 е 9,0 гектар акрӗҫ. «Труд» колхозри ҫамрӑк колхозник К. Максимовпа 50 ҫулхи Г. Гаврилов 11 ретлӗ сеялкӑпа 7,50—8,0 гектар акса пыраҫҫӗ. Ҫак колхозрах сӳрелекенсем И. Филиппов, А. Сорокина юлташсем 3 гектар вырӑнне 4,0—4,5 гектар сӳрелеҫҫӗ.

Колхозсем ҫак ӗҫсене тунӑ вӑхӑтрах тырпул тухӑҫне хӑпартмалли ытти ӗҫсене те тӑваҫҫӗ: ыраш калчисене апат параҫҫӗ, сӳрелеҫҫӗ, ҫӗр улми яровизацилеҫҫӗ, мулчировани тӑваҫҫӗ, тислӗксене ҫӗрме купалаҫҫӗ.

Кашни колхозрах тата бригадӑсенчех стена хаҫачӗсем тухса тӑраҫҫӗ. Хаҫатсем колхозсенчи лайӑх ӗҫлекенсене палӑртаҫҫӗ, кахалсемпе ӗҫе начар тӑвакансене питлеҫҫӗ. Уйрӑмӑнах «Труд» колхозра—«Ҫӗнтерӳ», «Правда» колхозра «Стахановец» хаҫатсем лайӑх тухса тӑраҫҫӗ.

Пуҫламӗш парторганизацин секретарӗ Журавлев юлташ колхозсенче час-часах пулать, колхоз председателӗсемпе, бригадирсемпе, колхозниксемпе калаҫать, кӑтартусем парать, ҫитменлӗхсене кӑтартать, йӑнӑшсене тӳрлетме пулӑшать.

Колхозсем, бригадӑсем пурте пӗр-пӗринпе социализмла ӑмӑртса ӗҫлеҫҫӗ, гектартан ҫӗр пӑтран кая мар тырӑ илессишӗн кӗрешеҫҫӗ.

Л. КОНСТАНТИНОВ.

Фрунзовка ялӗнчи каҫхи шкул

Ултӑ уйӑх ӗнтӗ Фрунзовка ялӗнчи (Одесса облаҫӗ) партипе совет работникӗсем тата интеллигентсем эрнере пӗр кун каҫхи шкула вӗренме йӗркеллӗ ҫӳреҫҫӗ. Вӗсем социально-экономикӑллӑ, общественнӑй дисциплинӑна, зоотехникӑна, агротехникӑна, ялхуҫалӑх механизацине, колхоз производствинчи стахановла опытсене вӗренеҫҫӗ. Шкула вӗренме 38 ҫын ҫӳрет.

Парти райкомӗн секретарӗ Максимов юлташпа райсовет исполкомӗн председателӗ Шарапов юлташ ВКП(б) историйӗ тӑрӑх, колхоз производствине планласси ҫинчен лекцисем вулаҫҫӗ, ҫав вӑхӑтрах, хӑйсем те ялхуҫалӑхне механизацилесси тата зоотехникӑпа агротехника ыйтӑвӗсем тӑрӑх паракан лекцисене итлеҫҫӗ.

Избач начар ӗҫлет

Чӑваш Сурӑмӗнчи (Элӗк р.) вулав ҫурчӗ йӗркеллӗ ӗҫлесе пыраймасть-ха. Унта тасалӑх ҫук.

Вулав ҫурчӗн патефонпа шашкӑсем те пур. Анчах вӗсем шкафра выртаҫҫӗ.

Библиотекӑра кӗнекесем ҫителӗклӗ мар. Апла пулин те кӑҫал 110 тенкӗлӗх кӑна ҫӗнӗ кӗнекесем туяннӑ. Хаҫат-журналсем те сахал ҫырӑнса илеҫҫӗ.

Кружоксем организациленӗ, анчах вӗсен ӗҫӗсем пӗртте курӑнмаҫҫӗ.

Вулав ҫурчӗн заведующийӗ Соловьев юлташ хӑйне шанса панӑ пысӑк ӗҫе тивӗҫлипе туса пырассишӗн тӑрӑшмасть.

Чӑваш Сурӑмӗнчи пуҫламӗш парторганизацин ҫак ҫитменлӗхе ҫине тӑрсах пӗтерес пулать. Вулав ҫурчӗ лайӑх ӗҫлени кирлӗ.

Ф. ДАНИЛОВ.

Ҫар ӗҫне вӗренесси лайӑхланса пырать

ШАХАСАН. Осоавиахимӑн Атнашри пуҫламӗш организацийӗ оборона ӗҫне лайӑхлатса пырать. Осоавиахим членӗсене ҫар ӗҫне вӗрентме кружоксем организациленӗ. Ҫак кружоксенчен ПВХО кружокӗ уйрӑмах лайӑх ӗҫлет. Унта 40 ҫынна яхӑн вӗренеҫҫӗ. Кружок руководителӗ Ф. Сорокин юлташ хӑйӗн ӗҫне аван туса пырать.

Кружоксен ӗҫӗнче ҫитменлӗхсем те пур-ха. ГСО кружокӗ ҫителӗксӗр ӗҫлет.

Осоавиахимӑн пуҫламӗш организацийӗ лотерей билечӗсене вырнаҫтарса ҫитернӗ. Осоавиахим членӗсемпе колхозниксем хушшинче пурӗ 820 тенкӗлӗх сарнӑ, укҫине те парса татнӑ.

А. ЧЕРНОВ.

Шкулсенчи пӗлӳ тӗрӗслевӗсем

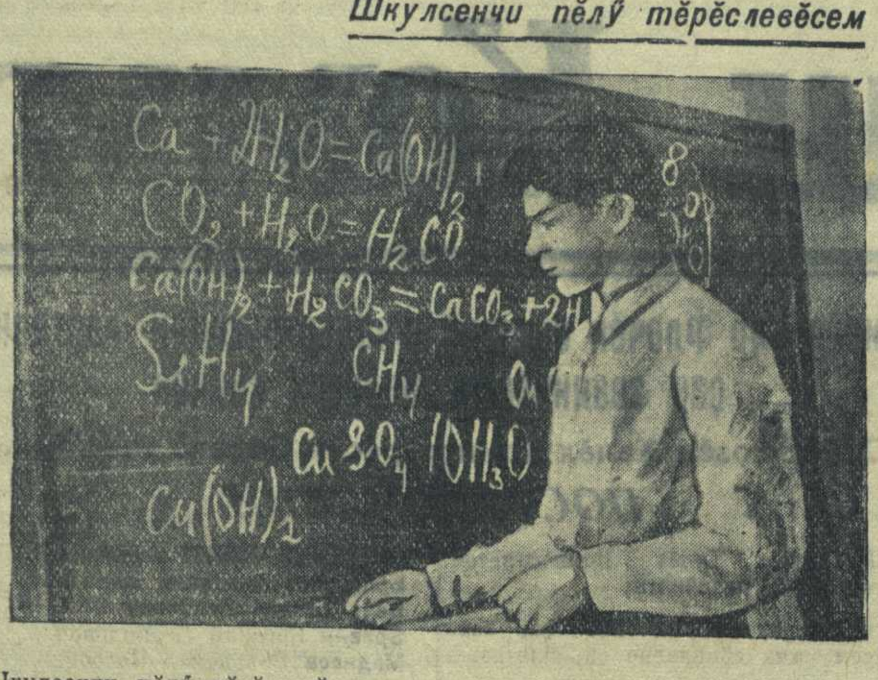

Шкулсенчи пӗлӳ тӗрӗслевӗсен малтанхи кунӗнче ӲКЕРЧӖК ҪИНЧЕ: Шупашкарти М. Горький ячӗпе тӑракан вӑтам шкулта IX класра вӗренекен комсомолец отличник Олег Здорный химипе испытани тытать.

Г. Костин фото-ӳкерчӗкӗ.

Паха тӗслӗхсем

Шупашкарти ултӑмӗш шкулӑн VII класӗ. Хӗрлӗ пустав витнӗ сӗтел умӗнчи парта хушшинче Юдина, Филимонов, Ступалов комсомолецсем лараҫҫӗ. Вӗсен аллинче билетсем. Ӑнланмалла, уҫӑмлӑн, таса ҫырнӑ билетсем ҫинчи ыйтусене. Зоя Юдина, билет ҫине пӑхать те, кӑштах шухӑшласа ларнӑ хыҫҫӑн, хут ҫине ответ планне ҫырса хурать.

— Ответлеме юрать-и? — ыйтать Ступалов.

— Юрать.

Тарӑннӑн, тӗплӗн ответлерӗ Ступалов. Вӑл этем организмӗ ҫинчен, унтан тата чӗрчунсен хырӑмпа шуса ҫӳрекен отрячӗ ҫинчен пӗр такӑнмасӑр каласа пачӗ. VII класра вӗренекенсем анатоми тата физиологи предмечӗсемпе ӑнӑҫлӑн ответлерӗҫ. Вӗсем нагляднӑй пособисемпе пуринпе те кирлӗ пек усӑ курса пычӗҫ. Ку класри ҫитменлӗх вӗренекенсенчен пӗри «плохо» отметка илни пулчӗ.

VII «А» класра математика предметне учительница В. Никифорова юлташ вӗрентнӗ. Алгебра тӑрӑх задачӑсене ку класра вӗренекенсем пурте туса панӑ.

Комсомолла класран пионерсем те ӳксе юлмаҫҫӗ. Ултӑмӗш класра вӗренекенсем пурте хӗрлӗ галстуксем ҫакнӑ. Вӗсем пӗр-пӗринпе ӑмӑртса вӗреннӗ. Вырӑс чӗлхипе ҫырнӑ диктантшӑн япӑх отметка илни класра пулман.

С. СЕЛЕЗНЕВ.

Вырӑс чӗлхине лайӑх вӗреннӗ

ҪӖРПУ, майӑн 21-мӗш. **(Телефонпа, хамӑр корр.).** Ҫӗрпӳ хулинчи ачасен ҫуртӗнчи туллимар вӑтам шкулта пур классенче те пӗлӳ тӗрӗслевӗсем организованно иртсе пыраҫҫӗ. Ӗнер IV классенче вӗренекенсем арифметикӑпа, VII классенче вӗренекенсем алгебрӑпа испытанисем панӑ. VII «Б» класра вӗренекен 17 ачаран 5 ача «отлично», 10 ача «хорошо» тата 2 ача «посредственно» отметкӑсем илнӗ.

Майӑн 21-мӗшӗнче вырӑс чӗлхипе испытани тытма пуҫларӗҫ. Акӑ V «А» класра испытани пырать. Раиса Васильева испытани ирттерекен комисси сӗтелӗ умне пырса тӑрать. Существительнӑй тата глаголсем ҫинчен паракан ыйтусем ҫине вӑл пӗр такӑнмасӑр ответлет. Ольга Андреева, Николай Федоров тата ытти чылай ачасем вырӑс чӗлхине лайӑх вӗреннӗ. Ольга Федорова «Мы поем» сӑвва пӑхмасӑр питех те лайӑх каласа пачӗ. Ку класра пӗтӗмпех чӑваш ачисем вӗренеҫҫӗ. Ачасенчен чылайӗшӗ грамматикӑна пӗлнипе пӗрлех, вырӑсла калаҫма та лайӑх хӑнӑхса пыни курӑнать.

Районри ытти шкулсенче те испытанисем лайӑх иртсе пыраҫҫӗ. Тепикассинчи пуҫламӗш шкулта IV класра вӗренекен 26 ачаран арифметикӑпа 16 ача «отлично», 6 ача «хорошо» отметкӑсем илнӗ.

Лайӑх результат

ҪӖМӖРЛЕ, майӑн 22-мӗш. **(Телефонпа, хамӑр корр.).** Паянхипе виҫҫӗмӗш кун ӗнтӗ шкулсенче испытанисем пыраҫҫӗ. Иртнӗ ҫултисемпе танлаштарсан, кӑҫал испытанисем ӑнӑҫлӑн тата организованно иртеҫҫӗ. Кашни вӗренекен хӑйне паракан ыйтусем ҫине тӗплӗ ответ пама тӑрӑшать. Хулари иккӗмӗш номерлӗ шкулта испытанисем малтанхи кун пур классенче те шӑп 9 сехетре пуҫланчӗҫ. Кая юлса пыракансем е пачах та пыманнисем пулмарӗҫ.

Х класра вӗренекенсем малтанхи кун вырӑс литературипе сочиненисем ҫырнӑ. Результатсем япӑх мар. 25 ачаран 6-шӗ «отлично», 11-шӗ «хорошо», 8 ача «посредственно» отметкӑсем илнӗ. IX тата IV «А» классенче те малтанхи кун «плохо» отметкӑсем илнисем пулман. IV «А» класра арифметикӑпа 39 ачаран 18-шӗ «отлично». отметкӑсем илнӗ.

1-мӗш номерлӗ шкулта та Х класра вӗренекенсем вырӑс литератури предмечӗпе япӑх отметкӑсем илни пулман.

Ҫакна палӑртмалла: уйрӑм классенче испытанисене тӗплӗн хатӗрленменни палӑрать. 1-мӗш номерлӗ шкулти VII класра вӗренекенсем алгебра предмечӗпе «плохо» отметкӑсем илнисем 26,6 % шутланаҫҫӗ. 4-мӗш номерлӗ шкулта IV классенче испытанисен малтанхи кунӗнче 10-шар ача «плохо» отметка илнӗ.

Фото ӗҫне юрататӑп

Кӑҫал пирӗн шкулта фотокружок уҫӑлчӗ. Фотокружока А. Семенов юлташ йӗркелесе пычӗ. Эпӗ фото ӗҫне юратса вӗренсе пытӑм. Занятисене йӗркеллӗ ҫӳрерӗм. Уроксене лайӑх итлесе лартӑм.

Фото ӗҫне вӗренсе пӗтерсен пӗлӳ тӗрӗслевӗ пулса иртрӗ. Эпӗ тӗрӗслеве «отлично» паллӑпа вӗҫлерӗм. Ҫав вӑхӑтрах эпӗ уроксене те манмастӑп, пӗлӳ тӗрӗслевӗнче пур предметсемпе те «хорошо» тата «отлично» паллӑсем илме тӑрӑшатӑп.

Н. ТЕРЕНТЬЕВ.

Кӳлхӗрринчи туллимар вӑтам шкул, Калинински район.

РАЙОНРИ ХАҪАТСЕНЕ ПӐХСА ТУХНИ

Ҫураки ӗҫӗсем ҫинчен оперативлӑ ҫутатмалла

„СТАЛИНЕЦ"—ВКП(б) ҪӖРПӲ РАЙКОМӖПЕ ӖҪҪЫННИ ДЕПУТАЧӖСЕН РАЙСОВЕЧӖН ХАҪАЧӖ

Республикӑри колхозсенче большевикла ҫураки ӗҫӗсем хӗрсе пыраҫҫӗ: кашни колхоз, МТС, бригада, звено пӗр-пӗринпе социализмла ӑмӑртса ӗҫлесе, ҫуракине кӗске срокра тата пысӑк пахалӑхпа вӗҫлессишӗн кӗрешеҫҫӗ.

Ҫуракине пысӑк пахалӑхпа ирттерни социализмлӑ ҫӗрӗҫӗнче ҫӗнӗ ҫитӗнӳсем тума, ҫӗртен вӑл мӗн пама пултарнине пӗтӗмпех илме, колхозсен общественлӑ хуҫалӑхне татах та ытларах тӗреклетме пулӑшать.

Ҫуракине ӑнӑҫлӑ ирттерес тӗлӗшпе пыракан социализмлӑ ӑмӑртӑва пуҫарса ертсе пырас ӗҫре районри хаҫатсен ролӗ питӗ пысӑк. Анчах «Сталинец» хаҫат ҫакна чӑннипех кирлӗ пек ӑнланса илмен-ха.

Ҫӗрпӳ районӗнчи колхозсем, пӗтӗмӗшпе илсен, майӑн 5—6-мӗшсенче ҫуракине массӑллӑн тухнӑ. Хаҫатӑн майӑн 9-мӗшӗнче тухнӑ 35-мӗш номерӗнчи умстатья тӑрӑх, майӑн 7-мӗш тӗлне районри 14 колхозра 106 гектар ытла сухаланӑ. Паваркасси, Иккӗмӗш Вӑрманкасси, Чурачӑк ялсовечӗсенчи колхозсенче ҫураки ӗҫӗсем хӗрсех пынӑ. «Новая сила» колхоз 35 гектар сухаласа, 1 гектар ҫине вика акса хӑварнӑ. Анчах, хаҫатӑн майӑн 5-мӗшӗнче тухнӑ 34-мӗш номерӗнче районра ҫураки ӗҫӗсем мӗнле пыни ҫинчен пӗр сӑмах та шарламан. Паллах, хаҫат редакцийӗ ҫуракине оперативлӑ ертсе пырассине кирлӗ пек хакланӑ пулсан, ҫав асӑннӑ колхозсем ҫинчен хаҫатӑн майӑн 5-мӗшӗнче тухнӑ номерӗнче ҫырмаллах пулнӑ.

Кӗскен каласан, «Сталинец» хаҫат тата унӑн редакцийӗ районри ҫураки ӗҫӗсен хӑвӑртлӑхӗпе тан пыраймасть, ака ӗҫӗнче малта пыракансен паха опычӗсем ҫинчен кирлӗ пек ҫутатмасть. Кун ҫинчен акӑ ҫакӑ та лайӑх кӑтартса парать: майӑн 18-мӗш тӗлне районра «Красный герой», «Красная Чувашия» тата Ворошилов ячӗпе тӑракан колхозсем тӗштырӑсене акса пӗтернӗ. Хаҫатӑн майӑн 18-мӗшӗнче тухнӑ 37-мӗш номерӗнче ҫак колхозсен тата унти колхозниксен ҫураки ӗҫӗнчи паха примерӗсем ҫинчен пӗртте ҫителӗклӗ ҫырман. Районра ҫураки ӗҫӗнче ӑнӑҫлӑ ӗҫлекен Ворошилов ячӗпе тӑракан колхоз председателӗн М. Васильев юлташӑн ҫырӑвне хаҫатӑн юлашки страницинчи чи юлашки гранкӑсем ҫине пичетленӗ. Калас пулать, Васильев юлташ ҫырӑвне те кирлӗ пек организацилемен, колхозра ҫуракине ирттерес ӗҫре ҫитӗнӳсене мӗнле майпа туни ҫинчен пӗр сӑмах та асӑнман.

Ҫӗрпӳ районӗ Вӑрмар районӗпе социализмлӑ ӑмӑртӑва тухса, тӗштырӑсене ҫичӗ кун хушшинче акса ҫитерме хӑй ҫине обязательство илнӗ. Анчах «Сталинец» хаҫат районри колхозсем ҫуракине ҫак срокра вӗҫлессишӗн мӗнле кӗрешнине пӗртте кӑтартса памасть. Республикӑри колхозсем ҫуракинче мӗнле ӗҫлени ҫинчен панӑ сводкӑсенче Ҫӗрпӳ тата Вӑрмар районӗсем мӗнле вырӑн йышӑнни ҫинчен хаҫатӑн пӗр номерӗнче те ҫырман.

Пуринчен ытла ҫакӑ тӗлӗнтерет: хаҫатӑн майӑн 18-мӗшӗнче тухнӑ 37-мӗш номерӗнче тин районра ҫураки хӑвӑртлӑхне ӳстересси ҫинчен умстатья пичетленнӗ. Ку умстатьяра «Сталинец» хаҫат ака суха ӗҫӗсем вӑхӑтӗнче культурӑллӑ-массӑллӑ ӗҫе мӗнле организацилесси ҫинчен асӑнать. «Агитаторсен обязанноҫӗ вӑл—пысӑк докладсемпе лекцисем ирттересси мар, колхозниксене каннӑ, апат ҫинӗ вӑхӑтра тӗнчери лару-тӑрусем ҫинчен ӑнлантарасси, вӗсене вулама хаҫат-журналсем кирлӗ таран тӑратасси пулса тӑрать. Агитаци тарӑн содержаниллӗ пулса тӑмалла тата вырӑнти фактсемпе ҫыхӑнса тӑмалла», тесе ҫырать. Анчах районра ҫураки ӗҫӗнче малта пыракан колхозсенче культурӑллӑ-массӑллӑ ӗҫе мӗнле йӗркелени ҫинчен пӗр пример та илсе кӑтартмасть.

«Сталинец» хаҫат хӑйӗн 37-мӗш номерӗнче Лапра-Кушкӑ ялсоветӗнчи «Свет» колхозри пахча-ҫимӗҫ бригадин лайӑх ӗҫӗсене кӑтартасшӑн пулнӑ. Ку колхозри пахча-ҫимӗҫ бригадинчи лайӑх ӗҫлекенсен примерлӑ ӗҫне ытти колхозниксене кӑтартас вырӑнне, «вӗсем хӑйсен примерӗ ҫинче (?) тухӑҫлӑ пахча-ҫимӗҫӗшӗн мӗнле кӗрешмеллине кӑтартса параҫҫӗ тата бригадӑн ытти членӗсене те хӑйсем пек ӗҫлеме хавхалантараҫҫӗ», тесе ҫырнипех иртсе каять, вӗсем мӗнле ӗҫленине, пысӑк тухӑҫлӑ паха ҫимӗҫсемшӗн мӗнле кӗрешнине кӑтартса памасть.

«Сталинец» хаҫат питӗ шӑлсӑр, ҫуракинче кая юлса ӗҫлекен колхозсене, бригадӑсене, звеносене, уйрӑм колхозниксене вӗсен конкретлӑ ҫитменлӗхӗсем тӑрӑх критиклеме вӑтанать. Хаҫатӑн май уйӑхӗнче тухнӑ номерӗсенче пӗринче те уйрӑм колхозсен ҫитменлӗхӗсене ҫивӗччӗн критикленине, район кӑҫалхи ҫуракинче кая юлса пынин сӑлтавӗсене кӑтартса панине курма ҫук.

ВКП(б) Чӑваш Обкомӗ ҫураки вӑхӑчӗ валли ялхуҫалӑхӗнче малта пыракансен республикӑри Хисеп хӑми тата куҫса ҫӳрекен Хӗрлӗ ялав тӑвасси ҫинчен ятарласа решени йышӑннӑ. Район тата колхозсемпе звеносем ҫак Хисеп хӑми ҫине кӗме тата Хӗрлӗ ялава ҫӗнсе илме мӗнле тӑрӑшни ҫинчен «Сталинец» хаҫат халичченех пӗр сӑмах та шарламасть.

Ҫӗрпӳ районӗ, республикӑри ытти районсемпе танлаштарсан, ҫуракинче кая юлса пырать. «Сталинец» хаҫатӑн тӗп задачи—район тата колхозсемпе звеносем ҫуракинче кая юлса пынине пӗтерме, кӑҫалхи ҫураки ӗҫӗсене ӑнӑҫлӑн вӗҫлеме ӗҫҫыннисен сарлака массисене мобилизацилесси пулать.

Кино куракансен йышӗ ӳсет

ШАХАСАН. Колхозсенче кинофестиваль ирттерме района виҫӗ пая уйӑрнӑ. Майӑн 12-мӗшӗнчен пуҫласа кинопередвижкӑсем хӑйсен маршручӗсем тӑрӑх ӗҫлеме тытӑнчӗҫ.

Иккӗмӗш маршрута кӗрекен колхозсенче «Музыкальная история» тата «Подруги» ятлӑ картинӑсем кӑтартаҫҫӗ. Картинӑсем умӗн яланах ялхуҫалӑх ӗҫӗсене ҫутатса паракан киножурналсем пулаҫҫӗ. Колхозниксем кино курма пур ҫӗрте те йышлӑн ҫӳреҫҫӗ.

Ҫак кунсенче Ешкильтри «Большевик» колхозра кино кӑтартрӗҫ. Колхозниксем кинокартинӑсене ырлаҫҫӗ. Уйрӑмах «Зерно» кино-журнал кӑмӑла кайни ҫинчен калаҫҫӗ. Вӑл киножурналта ялхуҫалӑх выставкине кӑтартса панӑ. Колхоз клубне кино курма 230 ҫын ытла пухӑнчӗҫ.

В. АНТОНОВ.

Санитари дружини аван ӗҫлет

Шупашкарти кооптехникум ҫумӗнчи РОКК пуҫламӗш организацийӗн ӗҫне комсомолец Мельников юлташ ертсе пырать. Вӑл хастарлӑ ӗҫленипе вӗренекенсем хушшинче РОКК членӗсен шучӗ 112 ҫынна ҫитрӗ. ГСО значокне икӗ ҫӗр ҫын ытла илнӗ. Шкулта вӗренекенсем пурте тенӗ пекех значкистсем шутланса тӑраҫҫӗ. Халӗ кооптехникум ҫумӗнче санитари дружини организациленӗ. Военрук Орлов юлташ санитарипе оборона ӗҫне йӗркелеме пулӑшса пырать. Допризывниксем пурте ГСО тата ПВХО значокӗсене илнӗ.

Шкулти санитари постисем санитарнӑй носилкӑсем, сумкӑсем, эмелсем тата противогазсем илнӗ. Санпостра тӑракан хӗрачасем шкулта дежурство тӑраҫҫӗ, аманнӑ ҫынсене пирвайхи пулӑшу параҫҫӗ.

М. ВДОВИНА.

Партиллӗ ӗҫе малалла вӑйлатса пырар

Пуҫламӗш парторганизацисем парти директивисене пӗр пӑркаланмасӑр пурнӑҫа кӗртсе пырса, иртнӗ ҫулта пысӑк ҫитӗнӳсем турӗҫ. Коммунистсен производствӑри авангардлӑ ролӗ ӳсрӗ, партиллӗ, государствӑллӑ тата ӗҫ дисциплинине ҫирӗплетессишӗн кӗрешӳ вӑйланса пырать. Парти членӗсемпе кандидачӗсен политикӑллӑ тата культурӑллӑ шайӗ чылай хӑпарчӗ.

Парторганизацисем массӑсемпе тачӑ ҫыхӑнса тӑраҫҫӗ. Вӗсем хӑйсен ретне ӗҫре тӗрӗсленнӗ, Ленин—Сталин парти ӗҫне чӗререн парӑннӑ ҫынсен шучӗпе ӳстерессишӗн тимлӗн ӗҫлесе пычӗҫ. 1940 ҫулти мартӑн 1-мӗшӗнчен пуҫласа 1941 ҫулти майӑн 1-мӗшне ҫитиччен парти членӗн кандидачӗсен хисепӗ 56 ҫынна, ВКП(б) членӗсен хисепӗ 41 ҫынна ҫити ӳсрӗ, ҫӗнӗрен пуҫламӗш организацисем 5, кандидатсен группи 9 тунӑ.

Парторганизацисем предприятисемпе колхозсен ӗҫӗсене лайӑхлатас тӗлӗшпе пысӑк ӗҫсем туса ирттереҫҫӗ. Ҫаксене пурне те партин пуҫламӗш организацийӗсен отчетпа суйлав пухӑвӗсенче коммунистсем пит уҫӑмлӑн кӑтартса пачӗҫ.

Кӑҫал отчетпа суйлав пухӑвӗсем по**литикӑллӑ-хуҫалӑхлӑ** активлӑх анлӑн **сарӑлса пынӑ** никӗс ҫинче иртрӗҫ. **ВКП(б) XVIII конференцийӗн** решенийӗ**сем партири тата партири** мар боль**шевиксемпе мӗнпур** ӗҫҫыннисене ха**лӑх хуҫалӑх планне** тултарма тата ирттерсе **тултарма хавх**алантарса пӗтӗҫтерчӗҫ. **Ҫак аслӑ** вӑйӑн ҫимӗҫне эпир **кӑҫалхи 1-мӗш** кварталта тунӑ **ҫитӗнӳсенчен те аванах** куратпӑр.

Хӑй умне лартнӑ задачӑсене лесхозри пуҫламӗш парторганизаци ӑнӑҫлӑн пурнӑҫласа пырать. Кунта ҫамрӑк коммунистсем хушшинче воспитани ӗҫне лайӑх йӗркеленӗ, коммунистсене производствӑра тӗрӗс вырнаҫтарса тухнӑ. Ефимов юлташ ертсе пыракан агитколлектив лайӑх ӗҫлесе пынӑ. Илсе пӑхӑпӑр акӑ хӑшпӗр тӗслӗхсене.

1940 ҫулти Пӗтӗм Союзри ялхуҫалӑх выставкине лесхозран 3 кандидат ҫеҫ тӑратнӑ пулсан, кӑҫал вара вӗсен шучӗ 18 ҫынна ҫитнӗ. Вӗсенчен ултташӗ коммунистсем.

1940 ҫулта 139 стахановец пулнӑ, вӑрман касас тӗлӗшпе кӑҫалхи 1-мӗш квартал планне лесхоз 147 процент тултарнӑ, техминимум витӗр 25 ҫынна кӑларнӑ, халӗ акӑ пысӑкрах пӗлӳсем паракан техминимум кружокӗсенче татах 26 ҫын вӗренет.

Нерядоври колхозри пуҫламӗш парторганизаци те хӑйӗн ӗҫне тивӗҫлипе туса пырать. «Красный Волгарь» колхозра выльӑх-чӗрлӗх фермисем 4, кирпӗч производстви пур. Кӑҫал кунта 100 сысна усрамаллӑх ҫурт, 100 тонна хумаллӑх овощехранилище, тырпул типӗтмелли тата хӑмла лартмалли вырӑнсене туса ҫитереҫҫӗ.

Нерядоври парторганизаци агитмассӑллӑ ӗҫе лайӑх йӗркеленӗ. Ялта драма тата хор кружокӗсем организациленӗ, драмкружок юлашки вӑхӑтра 15 спектакль лартса панӑ.

Коммунистсем, ҫавӑн пекех, хӑйсен агротехникӑллӑ пӗлӗвне ӳстерессишӗн те вирлӗн кӗрешеҫҫӗ. Ку тӗлӗшпе ятарласа стахановла шкул организациленӗ, унтан 30 ҫын вӗренсе тухнӑ,

ВКП(б) XVIII съезчӗ хыҫҫӑн производствӑри парторганизацисем политикӑллӑ ӗҫе хуҫалӑхлӑ ӗҫпе лайӑхрах ҫыхӑнтарса пыма тытӑнчӗҫ. Предприятисен администрацийӗсем мӗнле ӗҫлесе пынине тӗрӗслесе пырса, вӗсем производствӑллӑ программӑна тултарас ыйтусемпе конкретлӑрах интересленме пуҫларӗҫ. Акӑ, «Портной» артеле илӗпӗр. Кунти парторганизаци рабочисем хушшинче политикӑллӑ агитаци ӗҫне тӑтӑшах туса пырать, артель администрацине тивӗҫлипе пулӑшать. Артель халӗ пысӑк тухӑҫлӑхпа ӗҫлет.

МТ Станцинчи парторганизацин отчетпа суйлав пухӑвӗнче ҫакӑ палӑрчӗ. Пуҫламӗш парторганизаци секретарӗ Закамский юлташ МТС ҫитменлӗхӗсене курса тӑнӑ ҫӗртенех, вӗсене пӗтерес тесе нимех те туман, вӑл ҫитменлӗхсем ҫинчен директорпа калаҫас чух, аяккинче калаҫса ҫӳренӗ.

Автомашина пайӗсене ӑҫта кирлӗ унта салатса пӗтернине Закамский юлташ лайӑх пӗлнӗ, анчах кун ҫинчен директора пӗр сӑмах та каламан.

Закамский юлташ МТС-ри трактористсемпе комбайнерсем хушшинче воспитани ӗҫне ҫителӗклӗ йӗркелемен. Ҫавна пула вара кунта ӗҫ дисциплини ҫителӗклӗ пулман, ремонт ӗҫӗ вӑраха тӑсӑлнӑ, трактористсем ремонт вӑхӑтӗнче кирлӗ пек тӑрӑшса ӗҫлемен. Ҫакӑншӑн Закамский юлташа коммунистсем хытӑ критиклерӗҫ.

Спиртзаводри парторганизаци тата унӑн секретарӗ Соколов производство ыйтӑвӗсемпе питех те сахал интересленнӗ. Иртнӗ ҫулта завод хӑйӗн производство программине тултараймарӗ. Баржӑсем простой тунӑшӑн завод 200.000 тенкӗ штраф тӳленӗ. СССР Верховный Совечӗн Президиумӗ июнӗн 26-мӗшӗнче кӑларнӑ Указ ҫинчен парторганизаци секретарӗ рабочисем хушшинче ҫителӗксӗр ӑнлантарнӑ.

Отчетпа суйлав пухӑвӗсем вӑхӑтӗнче парторганизацисене ертсе пыма пултарайман, йышӑннӑ решенисене большевикла пурнӑҫласа пыма тӑрӑшман секретарьсен ӗҫне коммунистсем хытӑ сивлесе критиклерӗҫ.

Ялхуҫалӑх техникумӗнчи пуҫламӗш парторганизацин секретарӗ пулнӑ Верхилеев юлташ коммунистсен пухӑвӗ йышӑнакан решенисем пурнӑҫа мӗнле кӗрсе пынине тӗрӗслемен. Пӗр ыйту тӑрӑхах темиҫе хутчен йышӑнса хӑварнисем те пулнӑ. Ҫав решенисем ҫинчен хӑй яланах районри хаҫат ҫине ҫырса тӑнӑ. Ҫапах та йышӑннӑ решенисене пурнӑҫа кӗртес тӗлӗшпе хӑй нимӗн те туман.

Районри пуҫламӗш парторганизацисен отчетпа суйлав пухӑвӗсенче кадрсене марксистла-ленинла воспитани парас ыйту пысӑк вырӑн йышӑнчӗ. Отчетпа суйлав тапхӑрӗнче пуҫламӗш парторганизацисем ВКП(б) членӗсемпе кандидачӗсен тата партире тӑман большевиксен политикӑллӑ-идейӑллӑ шайне ӳстерес тӗлӗшпе пысӑк ӗҫсем туса ирттернӗ. Пирӗн кадрсем теори тӗлӗшӗнчен нумай ӳсрӗҫ. «ВКП(б) историйӗн кӗске курсне» тата марксизм-ленинизм классикӗсен произведенийӗсене харпӑрхӑй тӗллӗн вӗренсе пыни коммунистсен тавракурӑмне нумай анлӑлатрӗ.

Нерядоври, Астакассинчи колхозсем ҫумӗнчи тата Ивановӑри кирпӗч заводӗнчи пуҫламӗш парторганизацисенчи коммунистсем «ВКП(б) историйӗн кӗске курсне» кружоксене ҫӳресе вӗренсе тухнӑ. НКВД тата «Портной» артель ҫумӗнчи организацисенчи коммунистсем ВКП(б) райкомӗ ирттерекен лекцисемпе консультацисене активлӑн ҫӳреҫҫӗ.

Пуҫламӗш парторганизацисем ВКП(б) ретне ҫӗнӗрен чылай ҫынсене илчӗҫ, анчах вӗсене большевикла воспитани парассишӗн пур организацисем те ҫине тӑрса ӗҫлемеҫҫӗ-ха. Судоверфь, Спиртзавод, Амачкинӑри тата райсовет исполкомӗнчи пуҫламӗш парторганизацисенче ҫӗнӗрен илнӗ коммунистсемпе ҫителӗксӗр ӗҫлеҫҫӗ. Спиртзаводра 8 кандидатран 7-шӗн, райсовет исполкомӗнче 12-рен 8-шӗн, Судоверфьре 7-рен 6-шӗн, Амачкинӑра 5 кандидатран 4-шӗн кандидат стажӗсем иртсе кайнӑ.

Кандидат стажӗ вӑл—ВКП(б) членне кӗрес текенсен политикӑллӑ тата ӗҫлӗ пахалӑхне тӗрӗслемелли, вӗсене программӑпа, уставпа, парти тактикипе паллаштарма пулӑшмалли май пулса тӑрать. Парти кандидачӗсем, чи малтан, харпӑрхӑй производствинче, учрежденире, колхозра, вӗренӳ заведенийӗнче парти решенийӗсене пурнӑҫлассишӗн кӗрешнӗ ҫӗрте тӗрӗсленеҫҫӗ. Анчах кандидатсем пурте тимлӗн ӗҫлесе пыраҫҫӗ теме пултараймастпӑр-ха эпир. Хӑшпӗр кандидатсем хӑйсене ҫивӗчлетес тӗлӗшпе чӑннипех кирлӗ пек ӗҫлемеҫҫӗ. Акӑ, Судоверфьри организацинчи парти кандидачӗ Староверова юлташ пухусене ҫӳремест, член укҫи тӳлемест; Новинскри пуҫламӗш парторганизацинчи кандидат Пьяночкина юлташ хӑйӗн политикӑллӑ тавракурӑмне ӳстерессишӗн пӗрре те тӑрӑшмасть, кандидатра вӑл 10 ҫул ытлашшипех тӑрать.

Пуҫламӗш парторганизацисем юлашки вӑхӑтра кадрсене пӑхса ӳстерес тӗлӗшпе пысӑккӑн тӑрӑшса ӗҫлеҫҫӗ. Илӗпӗр акӑ исполком ҫумӗнчи парторганизацинче тӑракан парти членне Веселов юлташа. Вӑл практикӑллӑ ӗҫре ӳссе ҫитӗнчӗ. Халӗ райсовет исполкомӗнче кадрсен секторӗн заведующийӗ пулса ӗҫлет. Жмакин юлташ та ҫавӑн пекех ӳссе пырать. Вӑл малтан комсомол ӗҫӗнче ӗҫленӗ, халӗ парткабинет заведующийӗ. Парти кандидачӗ Бурников юлташ Судоверфьре плотникре ӗҫлет, производствӑри нормӑна январьте 137 процент, февральте 128 процент, мартра 152 процент, апрельте 180 процент тултарнӑ. Ҫав хушӑрах вӑл — стена хаҫачӗн редакторӗ. Парти членӗ Петров («Социализм» артель), ВКП(б) кандидачӗ Панин (Новинскри каткапичке завочӗ) юлташсем те хӑйсен ӗҫӗсене лайӑх туса пыраҫҫӗ т. ыт. те.

Пухусем пур пуҫламӗш организацисенче те активлӑ, ӗҫлӗ пулса иртрӗҫ. Секретарьсен отчечӗсем тӑрӑх 158 ҫын тухса каланӑ, пухура пулнисен хисепӗнчен вӑл 68 процент пулать.

Тухса калакансем, пуринчен ытларах, пуҫламӗш парторганизацисем ВКП(б) XVIII съезчӗпе XVIII конференцийӗн решенийӗсене пурнӑҫлассишӗн мӗнле кӗрешни ҫинче, вӑл решенисене пурнӑҫлама массӑсене мӗнле мобилизацилени ҫинче чарӑнса тӑчӗҫ.

Парти пухӑвӗсем пуҫламӗш парторганизацисен секретарӗсен ӗҫӗсене хакласси ҫине тимлӗн ҫавӑрӑнса пӑхрӗҫ.

Районри 28 организацинчен вунпилӗкӗшӗнче секретарьсем пулма малтанхи секретарьсенех суйланӑ. Ҫакӑ вӑл пуҫламӗш парторганизацисен руководителӗсенчен нумайӗшӗ коммунистсем шанса панӑ ӗҫе пурнӑҫа лайӑх кӗртсе пынине, хушнӑ ӗҫе тивӗҫлипе тума тӑрӑшнине пӗлтерет.

Ҫӗнӗрен суйласа хӑварнӑ секретарьсен коммунистсем отчетпа суйлав пухӑвӗсенче панӑ сӗнӳсене вӑхӑтра тата пӗтӗмпех пурнӑҫа кӗртессишӗн кӗрешмелле, пур коммунистсене те парти директивисене ҫирӗппӗн пурнӑҫласа пыма мобилизацилемелле.

К. РОСТОВЦЕВ.

ВКП(б) Сӗнтӗрвӑрри райкомӗн секретарӗ.

Пӑрҫа йышши культурӑсене сиенлекенсенчен сыхласси

Кӑҫалхи ҫуркунне ҫанталӑк тӑтӑшах сивӗ те йӗпе тӑнине пула, бобовӑй культурӑсен (пӑрҫа, ясмӑк тата вика) ҫамрӑк калчисене ҫисе сиенлекен гороховӑй слоник хӗл каҫма вырнаҫнӑ ҫӗртен халиччен тухман-ха. Вӗсем ҫанталӑк ӑшӑтма пуҫласанах хӗл каҫма вырнаҫнӑ ҫӗртен пӗр харӑс тухма пултараҫҫӗ. Вӗсем шӑпах бобовӑй культурӑсен калчисем шӑтса, аталанса пынӑ вӑхӑтра тухма пултараҫҫӗ. Ҫакӑн пек чухне вӗсем (гороховӑй слониксем) нихӑҫанхинчен пысӑк сиен кӳме пултараҫҫӗ.

Ҫавӑнпа та: «ҫанталӑк сивӗ тӑнӑ пирки гороховӑй слониксем вилсе пӗтнӗ, бобовӑй культурӑсен калчисене ҫисе сиенлес хӑрушлӑх иртсе карӗ», — тесе лӑпланса ларни пулмалла мар. Гороховӑй слониксем пӑрҫа, ясмӑк тата викӑн ҫамрӑк калчисене ҫисе сиенлес вӑхӑт иртмен. Ҫавӑнпа та ҫав культурӑсене гороховӑй слониксем сиенлесрен сыхлама хатӗр тӑмалла.

Пӑрҫа, ясмӑк тата вика калчисем ҫинче пулакан гороховӑй слониксем палӑрассине куллен асӑрхаса тӑма халех кашни колхозрах ҫынсем уйӑрса хумалла, «Сельхозснаб» складӗнчен колхоза имҫам тата аппаратура таврашсем кӳрсе хатӗрлемелле. Колхозри аппаратурӑна та тӗрӗслес пулать. Ӗҫлеме юрӑхсӑр машинӑсем пулсан, вӗсене халех юсамалла.

Гороховӑй слониксем палӑрсан, вӑл вырӑнсене имҫамсем сапма тытӑнас пулать. Пӗр гектар ҫине 12 килограмм кремне-фтористӑй натрпа тусанласа тухмалла. Е тата парижская зелень сапма юрать. Ку раствора ҫапла тумалла: 10 литр шыв ҫине 12—15 грамм зелень, 24—30 грамм сӳнтернӗ известь ямалла.

Агроном **Т. НИКИТИН.**

Тракторсем ӗҫсӗр лараҫҫӗ

ҪӖМӖРЛЕ. Ҫӗмӗрле МТС саккӑрмӗш тракторнӑй бригади Хутарти Ленин ячӗпе тӑракан колхозра ӗҫлемелле. Майӑн 16-мӗш тӗлне ку тракторнӑй бригада 442 гектар сухаланӑ, 43 гектар культиваци тунӑ, 52 гектар акнӑ.

Тӳрех калас пулать, тракторнӑй бригада ҫителӗксӗр ӗҫлет. Акӑ «У—2» трактор (тракторист А. Николаева тата М. Саеров), икӗ кун ӗҫленӗ хыҫҫӑн, пӑсӑлнипе 2 кун хушши ахаль ларчӗ. Ҫавӑн пекех газогенераторнӑй тракторпа ӗҫлекен Тюкин юлташ та плана пурнӑҫласа пымасть: куллен 28 гектар акас вырӑнне 24—25 гектар ҫеҫ акать. Ку ҫитменлӗх бригадӑна Хутарти Ленин ячӗпе тӑракан колхоз правленийӗ ҫителӗклӗ вӑрлӑх тӑратманнипе пулса пынӑ. Акӑ, майӑн 14-мӗшӗнче тракторпа акакан сеялкӑсем вӑрлӑх вӑхӑтра ҫитереймен пирки 7 сехет хушши ахаль ларнӑ.

С. БАТЬКОВ.

300 улмуҫҫи лартнӑ

Жданов ячӗпе тӑракан колхоз иртнӗ ҫулта пахча-ҫимӗҫсем лартса тӑвас тӗлӗшпе ятарласа бригада уйӑрнӑ. Бригадӑна В. Петриков юлташ ертсе пырать. Бригада кӑҫал пысӑк тухӑҫлӑ пахча-ҫимӗҫсем тума тӑрӑшать.

Иртнӗ ҫулта колхоз правленийӗ 5 гектар ҫӗр уйӑрса панӑ пулнӑ. Анчах ҫак ҫӗрпе иртнӗ ҫул туллин усӑ курман, пахча-ҫимӗҫсем 2 гектар ҫеҫ акнӑ пулнӑ. Кӑҫал пӗтӗм ҫӗрпе туллин усӑ курма тӑрӑшаҫҫӗ. Халӗ 300 улмуҫҫи, вишни, хурлӑхан тата ыт. те лартса хӑварчӗҫ.

И. ВАСИЛЬЕВ.

Малтанхи утӑмсем

— Ку постановлени пулнӑ пулсан,— тет ферма заведующийӗ Петр Александрович Васильев юлташ,—сысна пӑхакансем пӗлтӗрех сысна ҫурисем илме пултарнӑ. Кӑҫал вӗсем илеҫҫӗ ӗнтӗ, вӗсем ҫеҫ мар, ыттисем те илме пултараҫҫӗ.

Петр Александрович выльӑх-чӗрлӗх продуктивлӑхне ӳстернӗшӗн хушса тӳленине сысна пӑхакансем тата дояркӑсем илме пултараҫҫӗ, тесе шутлать. Ку мухтанма туртса каларнӑ шухӑш мар. Фермӑсен СССР Совнаркомӗпе ВКП(б) Центральный Комитечӗ ялхуҫалӑх культурисен тухӑҫлӑхне тата выльӑх-чӗрлӗх продуктивлӑхне ӳстернӗшӗн колхозниксене ӗҫшӗн хушса тӳлесси ҫинчен постановлени йышӑннӑ хыҫҫӑнхи ӗҫӗсем те ҫавӑн ҫинчен уҫӑмлӑн каласа параҫҫӗ. Ҫӗнӗ Шелттемри «Хӗрлӗ Ҫӑлтӑр» колхозӑн фермисенче иртнӗ ҫулсенче те ӗҫсем япӑх пулман. Кӑҫал вара фермӑсен ӗҫӗ татах та лайӑхланнӑ.

Фермӑра ӗҫ кунӗ ирхине, тул ҫутӑличчен чылай малтан пуҫланать. Выльӑхсене пӑхакансем, дояркӑсем тӑватӑ сехет иртсенех хӑйсен ӗҫне тума тухаҫҫӗ. Кун каҫиччен вӗсем тӗрлӗ ӗҫсем нумай тӑваҫҫӗ: выльӑхсене шӑвараҫҫӗ, вӗсене тасатаҫҫӗ, апат параҫҫӗ, вӗсем валли ҫӗр каҫма таса вырӑн хатӗрлеҫҫӗ. Кашни хӑйӗн ӗҫне юратса тӑвать. Ҫакӑн пек ӗҫлени паха результатсем парать те ӗнтӗ. Юлашки икӗ-виҫӗ уйӑх хушшинче ӗнесем сӗт ытларах пама пуҫланӑ. Ун ҫинчен доярка Серафима Егорова савӑнса каласа парать.

Иртнӗ ҫулта ферма пӗр ӗнерен 820 литр сӗт суса илнӗ. Кӑҫал вара дояркӑсем Ксения Павлова тата Серафима Егорова юлташсем ӗнерен 1560 литр сӗт суса илме ӗмӗтленеҫҫӗ. Пурнӑҫа кӗмелли ӗмӗт. Сӑвакан ӗнесем—27. Вӑтамран илсен, тӑватӑ уйӑх хушшинче кашни ӗнерен 600 литр сӗт суса илнӗ. Егорова юлташ пӑхакан «Мазут», «Воля», «Суган» ятлӑ ӗнесем ҫав вӑхӑтрах 900 литр ытла сӗт панӑ. «Мазут» ятлӑ ӗне талӑкра 13 литр ытла сӗт парать. Вӑл ӗнерен Егорова юлташ ҫулталӑк пӗтиччен 3000 литр суса илме шутлать.

Сысна пӑхакансем Зоя Осанова тата Кондратьева юлташсем кашни сыснаран 15 ҫӑвӑр илме палӑртнӑ. Вӗсем ҫавна пурнӑҫа кӗртесси пирки нимӗн те иккӗленмелли ҫук. Ку тариччен вӗсем вӑтамран кашни сыснаран 8 ҫӑвӑр илнӗ. Ама сыснасене ҫӑвӑрланӑ хыҫҫӑнах чуптарнӑ. Кашни сысна аминчен 15 ҫӑвӑр илсен вара колхоз вӗсене ӗҫшӗн хушса 7—8 ҫӑвӑр парать.

— Сыснасенчен сывӑ ҫӑвӑрсем илес тесен,—каласа парать Осанова юлташ,—вӗсене лайӑх пӑхмалла. Эпир сыснасене ҫӑвӑрличчен 14—15 кун малтан уйрӑм витене тӑратса лайӑхрах ҫитерме тытӑнатпӑр. Кун каҫиччен виҫӗ хут ҫитеретпӗр, яланах ӑшӑтнӑ шывпа шӑваратпӑр.

Пӑрусем пӑхакан М. Павлова юлташ та лайӑх тӗслӗхсем кӑтартать. Вӑл иртнӗ ҫулта 7 ӗнерен 7 пӑру ӳстернӗ. Кӑҫал та пӑрусем лайӑх та таса ҫитӗнеҫҫӗ.

Выльӑх-чӗрлӗх ӗрчетес плана тултарни, выльӑхсен продуктивлӑхне ӳстерни колхоза тата колхозниксене пысӑк усӑ парать. Кӑҫал колхозниксене йӳнӗ хакпа сысна ҫурисем 108 сутнӑ. Государствӑна сӗт ҫу, аш-какай парас плана та пӗтӗмпех тултарнӑ.

Колхозра сысна вити пӗчӗк. Ку чылай чӑрмав кӳрет. Кӑҫал 70 сысна вырнаҫмаллӑх вите тумалла. Анчах материалсем хатӗрлемен-ха. Колхоз правленийӗн вӑл ӗҫ ҫине ҫавӑрӑнса пӑхас пулать. Ферма килкартине вӑхӑтра тасатса тӑмаҫҫӗ. Фермӑсенче ӗҫлекенсене зоотехникӑна вӗрентессине организацилемен. Ку ҫитменлӗхсене пӗтермелле. Вара фермӑсем татах та лайӑхрах ӗҫлеме пуҫлаҫҫӗ.

КАНАШ. **(Хамӑр корр.).**

Ҫырма-ҫатрасене юсатпӑр

СӖНТӖРВӐРРИ. Районра ҫырма-ҫатраллӑ, ытларах шыв ватакан вырӑнсенчен пӗри вӑл — пирӗн Уплер ялӗ пулать. Колхоза актпа ӗмӗрлӗхех усӑ курма ҫирӗплетсе панӑ 683 гектар ҫӗрсӗр пуҫне, пирӗн ялӑн ҫырма-ҫатраллӑ вырӑнсем 23,5 гектар шутланаҫҫӗ. Ку ҫырма-ҫатрасем ҫулсеренех ишӗлсе асланаҫҫӗ, колхозӑн акмалли ҫӗр лаптӑкӑшне пӗчӗклетеҫҫӗ, кӗтӳ ҫӳретмелли вырӑнсене чакараҫҫӗ.

ВКП(б) Обкомӗпе Чӑваш АССР Совнаркомӗ «Ишӗлсе пыракан ҫырмасене хирӗҫ кӗрешмелли мероприятисем ҫинчен» постановлени йышӑннӑ хыҫҫӑн, эпир ку тӗлӗшпе хӑшпӗр ӗҫсене тума пуҫӑнтӑмӑр. Колхозра массӑллӑ ҫураки пуҫланиччен уйри шыв ватнӑ вырӑнсене тата урамсем хушшинчи пӗчӗк ҫырма-ҫатрасене йӑлтах тултарса хӑвартӑмӑр.

Ҫавӑн пекех эпир яла илемлетес тӗлӗшпе те хӑшпӗр ӗҫсене турӑмӑр. Хальхи вӑхӑтра пирӗн кашни колхозник шыв ватнӑ урам хушшинчи пӗчӗк ҫырма-ҫатрасене тикӗслессишӗн, урама таса тытассишӗн, ҫавӑн пекех урамсене йывӑҫсем лартса чӗртессишӗн тӑрӑшать.

Манӑн бригадӑра ҫак ӗҫе хутшӑнман колхозник ҫукпа пӗрех. Паянхи куна бригадӑра 125 тӗп йывӑҫ лартнӑ, И. Мартынов единоличник хӑйпе тӗл-тӗл ҫырмара 115 тӗп йывӑҫ лартнӑ.

М. ГАВРИЛОВ,
Колхозри бригадир.

Комсомольски районри «Трактор» колхоз ҫуракинче. ӲКЕРЧӖК ҪИНЧЕ: иккӗмӗш бригада сеяльщикӗ Арсентий Федоров сеялкӑпа тырӑ акать.
Г. КОСТИН фото-ӳкерчӗкӗ.

Садсенчи ӗҫсем

КАНАШ. Иртнӗ ҫулсенче хӑшпӗр колхозсен руководителӗсем сад ӗҫӗ ҫине ҫиелтен пӑхнипе сад агротехникине кая юлса пурнӑҫланӑ е пачах та пурнӑҫламан. Ҫавна пула 1938—39 ҫулсенче Катекри Киров ячӗпе тӑракан колхозӑн 4 гектар, Юманзарти «Красный Октябрь» колхозӑн 4 гектар, Кивӗ Шелттемри Сталин ячӗпе тӑракан колхозӑн 5 гектар, Ҫӗнӗ Ахпӳртри «Красный путиловец» колхозӑн 5 гектар, «Хунав» колхозӑн 2 гектар ҫинче садсем пӗтӗмпех пӗтнӗ. Ҫавӑн пекех Сиккассинчи Шмидт ячӗпе тӑракан колхозӑн 10 гектар, Семеновкӑри «Красное знамя» колхозӑн 1 гектар, Шетмӗри «Красная Чувашия» колхозӑн 0,5 гектар ҫинчи сад йывӑҫҫисем, карта тытман пирки, пӗтесси патнех ҫитнӗ.

Ҫӳлте асӑннӑ колхозсенче халӗ сад ӗрчетес ӗҫсем лайӑхланса пыраҫҫӗ. Сиккассинчи Шмидт ячӗпе тӑракан колхоз 10 гектар, Ҫӗнӗ Пӗршенерти «Коминтерн» колхоз 6 гектар садсене йӗритаврах карта тытса ҫаврӑнчӗҫ. Катекри Киров ячӗпе тӑракан колхоз 4 гектар, Ҫӗнӗ Ахпӳртри «Красный путиловец» колхоз 4 гектар сад йывӑҫҫисем лартса, вӗсем тавра картасем тытса тухаҫҫӗ.

Кӑҫал чылай колхозсем сад агротехникине вӑхӑтра пурнӑҫласа пыма тӑрӑшаҫҫӗ. Елмачари «1-ое Мая» колхоз председателӗ Матвеев сад тата пахча-ҫимӗҫ енӗпе ӗҫлекенсем валли условисем тӑвассишӗн тӑрӑшрӗ. Сад звеновочӗ Степанов Федор хӗл каҫнӑ ҫулҫӑсене пуҫтарчӗ, аманнӑ, хӑрнӑ туратсене, ӳсме кансӗрлекен туратсене иртсе ҫунтарса ячӗ. Йывӑҫ тунисене тасатса извеҫпе шуратса тухрӗ. Сада вишни, хӑмла, ҫырли тата хурлӑхансем чылай лартрӗ. Сад йӗритавра хӳтлесе тӑма акаци, тополь тата вишни йывӑҫҫисем лартса тухрӗ.

Янгӑлчри Каганович ячӗпе тӑракан колхоз садовочӗ иртнӗ ҫулсенче, колхоз руководителӗсем чӑрмантарнӑ пулин те, колхозӑн 4 гектар садне пӗтерес мар тесе, хӑй ҫемьипе ӗҫленӗ, кӑҫал ӑна 32 ҫынтан бригада организацилесе панӑ. Ун ҫумне ӗҫ хатӗрӗсемпе 6 лаша уйӑрса ҫирӗплетнӗ. Колхоз руководительне улӑштарнӑ хыҫҫӑн унӑн ӗҫӗ те лайӑхланчӗ. Сада хӑмла, ҫырли, хурлӑхан йывӑҫҫисем чылай лартрӗҫ.

Кун пек тӗслӗхсем ытти колхозсенче те пур. Асхва колхозӗн членӗсем хӑйсен пахчисенче 1000 тӗп лартас вырӑнне 1600 тӗп вишни тата панулми йывӑҫҫисем лартрӗҫ.

Ҫавӑнпа пӗрлех хӑшпӗр колхозсен руководителӗсем сад ӗҫӗ ҫине пӳрне витӗр пӑхаҫҫӗ. Сухайкасси ялӗнчи Молотов ячӗпе тӑракан тата «III-мӗш пятилетка» колхозсенче садпа пахча-ҫимӗҫ бригадисем организацилемен. Ҫавӑнпа та «III-мӗш пятилетка» колхозӑн 3 гектар сачӗ, Молотов ячӗпе тӑракан колхозӑн ҫимӗҫ паракан 1,28 гектар сачӗ япӑхса кайнӑ.

Колхоз сачӗсенче халӗ хӗрӳллӗ ӗҫсем пыраҫҫӗ. Колхозниксем сад тухӑҫне ӳстерессишӗн тӑрӑшса ӗҫлеҫҫӗ. Колхоз правленийӗсен сад енӗпе ӗҫлекен колхозниксем валли кирлӗ условисене туса памалла. **С. ГРИГОРЬЕВ.**

Йывӑҫсем лартаҫҫӗ

Красноармейски районри колхозсем ишӗлекен ҫырмасене ҫирӗплетме пуҫларӗҫ. Медикасси ялсоветне кӗрекен Молотов, Ленин, Ворошилов ячӗпе тӑракан колхозсем 100—150-шар йӑмра лартнӑ. «Муравей» колхоз 10 йӑмра, «Иккӗмӗш Пятилетка» колхоз 50 йӑмра лартнӑ. Кунсӑр пуҫне тата Молотов ячӗпе тӑракан колхоз 150 кӑк, Ленин ячӗпе тӑракан колхоз 743 кӑк ҫимӗҫ йывӑҫҫисем лартнӑ.

Йывӑҫсем лартасси ытти колхозсенче те анлӑн сарӑлнӑ. «Красное Сормово» колхоз 430, Киров ячӗпе тӑракан колхоз 200 йӑмра лартнӑ. «Пятилетка» колхозра 3000 хӑва лартаҫҫӗ.

Л. К.

Пӗтӗм Союзри ялхуҫалӑх выставки уҫӑлас умӗн

Майӑн 25-мӗшӗнче кӑнтӑрла 12 сехетре Пӗтӗм Союзри ялхуҫалӑх выставки уҫӑлать. Майӑн 26-мӗшӗнчен тытӑнса вӑл кашни кунах 9 сехет те 30 минутӑран пуҫласа 23 сехет те 30 минутӑччен уҫӑ пулать. Павильонсем 10 сехетрен пуҫласа 22 сехетчен ӗҫлеҫҫӗ. Экскурсоводсемпе переводчиксем пулса ӗҫлеме 600 ҫын уйӑрнӑ.

* * *

Выльӑх-чӗрлӗх ӗрчетес ӗҫӗн городокпе кашни кунах выльӑхсен ҫӗнӗ партийӗсем пырса тӑраҫҫӗ.

Выставка теплицисенче ир пулакан пахча-ҫимӗҫсем ӑнӑҫлӑн пиҫсе ҫитеҫҫӗ.

«Новое в деревне» разделра «Детский сад» павильон строительстви вӗҫленнӗ. Ачасен сачӗн ҫуртне 50 ача вырнаҫмаллӑх шутласа тунӑ. Кунта Тамбов облаҫӗнчи Кирсановски районри Ленин ячӗпе тӑракан колхозри ача сачӗн ӗҫне кӑтартса параҫҫӗ.

* * *

Халӗ выставкӑн сарлака территорийӗнче уйрӑмӑнах хӗрӳллӗ ӗҫсем пыраҫҫӗ. Павильонсемпе площадьсене тата проспектсене йӗркелесси вӗҫленсе пырать.

Майӑн 16-мӗшӗнче Пӗтӗм Союзри ялхуҫалӑх выставкин Главнӑй Комитечӗн председателӗ, СССР Ҫӗрӗҫ Халӑх Комиссарӗ И. А. Бенедиктов юлташ Главнӑй павильона йышӑннӑ. 30 павильона нумай вӑхӑт кӗтнӗ хӑнасене кӗтсе илме пур енчен те хатӗрлесе ҫитернӗ. Ҫавӑн пекех, икӗ ҫӗнӗ павильонсене оборудовани тӑвасси те вӗҫленсе пырать. Ҫав павильонсенче Литва, Латви, Эстони тата Молдаван союзлӑ республикисен чаплӑ экспоначӗсене вырнаҫтарнӑ. Илемлӗ панно, картинӑсем, документлӑ материалсем, натураллӑ экспонатсем Советлӑ Прибалтикӑри тата Молдаван республикисенчи ӗҫ ҫыннисем ҫӗнӗ пурнӑҫ туса пынине тӗплӗн кӑтартса параҫҫӗ. Кунтах союзлӑ ҫамрӑк республикӑсенчи ялхуҫалӑхӗнчи ҫӗнӗ ӗҫсем ҫинчен тӗплӗн каласа панӑ. Ҫитес кунсенчех Карело-Финн республикин павильонне реконструкцилесе ҫитереҫҫӗ.

Кӑҫал ялхуҫалӑх выставкине пыракан хӑнасем ҫӗнӗрен тата интереслӗ экспонатсене нумай кураҫҫӗ. Пур павильонсенче те экспозицисене аслӑ тӑван ҫӗршывӑн пур кӗтессисенчен те пухнӑ нумай енлӗ экспонатсемпе улӑштарса ҫӗнетнӗ. Экспонатсем хушшинче ялхуҫалӑх ҫимӗҫӗсем, промышленность туса кӑларакан изделисем, ҫӗр айӗнчи пуянлӑхсем нихӑҫанхи пек мар нумай. Халӑх творчествин ҫӗршер мастерӗсем павильонсене илемлетнӗ ҫӗре хутшӑнса ӗҫленӗ. Вӗсен оригиналлӑ ӗҫӗсене «Ленинград и Северо-Восток РСФСР» павильонӗнче, Молдаван, Украина республикисен тата ытти павильонсенче те уҫӑмлӑн курма пулать.

Уҫӑмлӑ, илемлӗ стэндсем нумай енлӗ колхозсен, ҫав хушӑрах артель производствин тӗрлӗ отраҫлисене ӑнӑҫлӑн аталантарса пыракан колхозсене кӑтартса параҫҫӗ. Украина ССР павильонӗнчи экспонат Чемеровецк районӗнчи Ленин ячӗпе тӑракан колхоз (Каменец-Подольск облаҫӗ) 6 показательне выставка участникӗ пулма тивӗҫлӗх илнӗ. Сталин ячӗпе тӑракан колхоз (Ростов облаҫӗнчи Сальск районӗ) «Зерно» павильонра пӗтӗм залӑна йышӑннӑ. Ҫак артель хӑйӗн хуҫалӑхӗнчи вунпӗр отрасль тӑрӑх питех те пысӑк ҫитӗнӳсем тунӑ.

Сталинла преми лауреачӗсен: Т. Д. Лысенко академикӑн, совет агрохимийӗн никӗсне хывакан Д. Н. Прянишников академикӑн, талантлӑ изобретателӗн Ф. М. Соловейӑн, Мичурин ӗҫне малалла сарса пыраканӑн ялхуҫалӑх наукисен докторӗн П. Н. Яковлевӑн, чаплӑ селекционерсен С. В. Гудвила, Л. А. Жданов, Д. А. Долгушин, С. С. Канаш, М. А. Ольшанский тата И. Х. Губенко юлташсен, совет гельминтологин никӗсне хывакан К. И. Скрябин академикӑн тата ветеринари наукин новаторӗн С. Н. Вышеелесский юлташсен питех те чаплӑ ӗҫӗсем савӑнтараҫҫӗ.

Колхозлӑ ялсенчи чаплӑ ҫынсен экспоначӗсем — Петровский ячӗпе тӑракан колхоз звеньевойӗ (Житомир облаҫӗ) Е. Саух, «Путь к социализму» колхозри хата-лаборатори заведующийӗн (Хакас автономлӑ облаҫӗ) Я. Карпов, хлопководствӑри кистауравецсен движенине пуҫарса пыраканӗсем О. Айвазашвили тата А. Квиацашвили юлташсем зонӑпа отраҫлӗсен павильонӗнче хисеплӗ вырӑн йышӑнса тӑраҫҫӗ.

Ялхуҫалӑх выставкине куллен ҫӗнӗрен те ҫӗнӗ экспонатсем пырса тӑраҫҫӗ. Ҫак кунсенче Грузирен, Арменирен тата Молдавирен апельсин, мандарин, йывӑҫ улми, эрех, типӗтнӗ фруктсем тиенӗ темиҫе вагон пырса ҫитнӗ. Горькири Молотов ячӗпе тӑракан автомобиль завочӗ «Механизация» павильон валли тӗрлӗ машинӑсене 17 вагон ярса панӑ. Майӑн 16-мӗшӗнче Одессӑри Октябрь революцийӗ ячӗпе тӑракан заводра туса кӑларнӑ ҫӗнӗ машинӑсем килсе ҫитнӗ. Кӑҫал экскурсантсем ҫӗнӗ конструкципе туса кӑларнӑ ялхуҫалӑх машинисене 100 машинӑна яхӑн кураҫҫӗ.

«Новое в деревне» разделри фермӑсенче, выльӑх-чӗрлӗхсен городокӗнчи аслӑ павильонсенче Совет Союзӗнчи лайӑх ӗҫлекен колхозсемпе совхозсенчен малтанхи хут илсе пынӑ выльӑх-чӗрлӗхсене 1000 пуҫ вырнаҫтарнӑ. Кӑҫал выставкӑна курма пынӑ ҫынсем пилӗк пин пуҫ ытла выльӑх тата чӑх-чӗпсем кураҫҫӗ. Ҫӗршыври малта пыракан 129 ферма лайӑх ӑратлӑ выльӑхсем ӗрчетес тӗлӗшпе тунӑ ҫитӗнӳсене выставкӑра кӑтартса пама право илнӗ.

Выставкӑн пур кӗтессисенче те выставкӑна симӗслетес ӗҫ сарӑлса пырать. Чечексемпе ҫимӗҫ йывӑҫҫисене виҫӗ миллион тӗп ытла лартма тытӑннӑ.

(ТАСС).

Чӗпӗсем туяннӑ

ШАХАСАН. Шуркасси ялсоветне кӗрекен колхозсем ҫак кунсенче Канашри инкубацинчен колхозри чӑх фермисем валли чӗпӗсем илсе килеҫҫӗ. Шуркассинчи Ворошилов ячӗпе тӑракан колхоз 200 чӗпӗ, Пушарпуҫӗнчи «Борец» колхоз 100, Ямпахри «1-ое Мая» колхоз 100 чӗпӗ илсе килчӗҫ. Ҫапла вара вӗсем фермӑсем валли чӗпӗсем туянса ҫитереҫҫӗ. Ҫак кунсенчех «Большевик» тата Сталин ячӗпе тӑракан колхозсем 450 чӗпӗ илсе килме хатӗрленеҫҫӗ. Чӗпӗсене усрама ӑшӑ вырӑнсем хатӗрленӗ.

В. АНТОНОВ.

Ирхи ҫӗртмере

КРАСНОАРМЕЙСКОЕ, майӑн 22-мӗш. **(Телефон тӑрӑх).** Майӑн 21-мӗшне 20 колхозра тӗштырӑ тата пӑрҫа йышши культурӑсене акса пӗтернӗ. Халӗ вӑл колхозсенче ҫӗрулми лартаҫҫӗ, ирхи ҫӗртме сухалаҫҫӗ т. ыт. те.

«Прогресс» колхоз ӗнер 3 гектар ҫӗрулми лартрӗ, силос культурисене акса хӑварчӗ.

«Победа» колхоз ҫуракине районра чи малтан пӗтерчӗ. Халӗ ку колхозра 16 гектар ирхи ҫӗртме тунӑ. Ӗнер кунта ҫӗрулми тата 2 гектар сухан лартрӗҫ.

П. МАЙОРОВ.

„Хура элчел“ пирки *)

«Хура элчел» авторӗ Я. Ухсай хӑйӗн пьесине чӑваш халӑхне хӑйӗн юратнӑ поэчӗн, К. В. Ивановӑн, пысӑк содержанилле, анлӑ пурнӑҫӗпе паллаштарас ӗмӗтпе ҫырнӑ пирки пӗртте иккӗленместпӗр.

Анчах, ку пьесӑна вуласа тухсанах, пуҫа ҫакӑн пек шухӑшсем пырса кӗреҫҫӗ: тӗрӗсех сӑнласа кӑтартнӑ-ши вара автор К. В. Иванов образне? Чӑннипе мӗнле трагеди пулнӑ-ха К. В. Иванов пурнӑҫӗнче? Мӗн чухлӗ усӑ пама пултарӗ ку пьеса вулакансемпе куракансене?

Юбилей кунӗсенче доклад тӑвакансем валли ҫырса кӑларнӑ кӗнекере К. В. Ивановпа унӑн поэзийӗ ҫинчен ҫапла ҫырнӑ:

Константин Иванов — халӑх поэчӗ. Демократиллӗ писатель пулса тӑракан Ивановӑн мировоззренийӗ 1905—1907 ҫулсенчи революциллӗ событисен обстановкинче, вырӑссен классикӑллӑ литературин прогрессивлӑ идейисен влиянийӗпе чӑмӑртанса ҫирӗпленнӗ...

Иванов поэзийӗ — вӑл этем ирӗкне пусмӑрланине хирӗҫ кӗрешме чӗнекен, ҫынсене ирӗке тухса хӑйсен савӑнӑҫне тупасси ҫинчен ӗмӗтлентерекен, «ҫакӑ ҫутӑ тӗнчере вӑйли ҫук та этемрен» тенӗ мухтав юррипе янӑракан поэзи. Ку тӗлӗшрен Иванов поэзийӗ вырӑс халӑхӗн аслӑ поэчӗсен — Пушкин, Лермонтов, Некрасов т. ыт. поэзийӗпе пӗр майлӑ янӑрать. Пысӑк гражданин тата аслӑ художник пулма Константин Иванов ҫав поэтсенчен вӗреннӗ», тенӗ.

Ҫапла ӗнтӗ, К. В. Иванов ҫак документ тӑрӑх, пурнӑҫра аслӑ художник кӑна мар, пысӑк гражданин та пулни курӑнать. «Поэтом можешь ты не быть, но гражданином быть обязан» тенине лайӑх пӗлсе тӑрса, вӑл хӑйӗн пӗтӗм пурнӑҫне общество интересне пӑхӑнтарса пурӑннӑ.

Анчах трагеди авторӗ, тем сӑлтавпа йӑнӑш позици ҫине тӑрса, Иванов образне чылаях пӑсса кӑтартнӑ. Пьеса пуҫламӗшӗнчех К. В. Иванов хӑй чӗрине ҫапла тарӑхса ҫунтарса ларнӑ пулать:

— Ҫулла пасар урамӗнче
Ырхан артист, Китай ҫынни,
Сар питлӗскер, ҫӗҫӗ хыпатчӗ.
Эп те ҫавах, хам чӗрене
Касатӑп та, анчах укҫашӑн,
Ҫиес пӗр татӑк ҫӑкӑршӑн
Ылханлӑ «Библи» куҫаратӑп,—тет
вӑл (5 стр.).

Ҫапла ӗнтӗ К. В. Иванов, «Хура элчел» авторӗ шучӗпе, помещиксемпе патшан хӑрушӑ, хура реакциллӗ тӗнчине хирӗҫ, пуринчен малтан И. Яковлева хирӗҫ кӗрешме вӑй-хал ҫитерейменскер, ирӗксӗрех хӑйне пӗр татӑк ҫӑкӑршӑн, укҫашӑн сутса пурӑннӑ пулать. Ҫакӑ вӑл, Я. Ухсай шучӗпе, К. В. Ивановӑн телейсӗр пурнӑҫӗнчи тӳсейми йывӑр трагедийӗ пулнӑ пулать, мӗншӗн тесен ку тӗп шухӑш вулакана пьеса тӑршшӗпех йӗрлесе пырать. Пьеса вӗҫӗнче те вара К. В. Иванов хӑйне те, И. Яковлева та ҫапла ылханса ятлать:

— Ухмах-и эпӗ? Чӑннипех
Ухмах. Тӗрӗссине калатӑп.
Пуҫа ӑс ларнӑ пулсанах,
Ал лапкӑш «Библи» куҫарса
Лармастӑмччӗ, ӳпкем ҫӗрмесчӗ, —
тет те, малалла:
Сыв юл, сывпул, кӑвак сухалӑм!
Каятӑп вилӗм йӑвинчен (14 стр.).—
тесе килне пӑрахса каять.

Ҫапла хӑтӑлса тухма тӑрӑшнӑ пулать ӗнтӗ К. В. Иванов хӑйӗн трагедиллӗ пурнӑҫ ҫулйӗрӗнчен.

Пьеса авторӗ, пӗрре йӑнӑш позици ҫине тӑнӑскер, К. В. Иванова ытти тӗлӗнтермӗш ӗҫсем те тутарать.

Юбилей кунӗсенче тухнӑ асӑннӑ кӗнекерех К. В. Ивановӑн политикӑллӑ шухӑшӗн пысӑк анлӑшне палӑртса ҫапла ҫырнӑ:

«1905—1907 ҫулсенче пулса иртнӗ революциллӗ событисем поэтӑн ӑстӑнӗпе кӑмӑлне хавхалантараҫҫӗ. Халӗ ӗнтӗ вӑл хӑйсен шкулӗн пурнӑҫӗпе анчах мар, халӑх пурнӑҫӗпе те, ҫӗршывӑн политикӑллӑ пурнӑҫӗпе те интересленме тытӑнать. Ку событисем тата вырӑссен прогрессивлӑ литературинчен вуласа илнисем пурте поэтӑн куҫне тата та ытларах уҫаҫҫӗ: вӑл патша Российӗнчи обществӑллӑ пурнӑҫра мӗнле улшӑнусем пулса иртнине уҫӑнрах курма пуҫлать», тенӗ.

Чӑн та ӗнтӗ, Я. Ухсай хӑйӗн кӗнекинче К. В. Иванов тӗрлӗ ыйтусемпе интересленнине кӑтартса пама тӑрӑшнӑ. Акӑ вӑл, сӑмахран, хӑй вӑхӑтӗнчи обществӑллӑ пурнӑҫа, ун йӗркесӗрлӗхне лайӑх пӗлсе тӑрса, мӗнле хаклать:

...Тӗнче епле хӑрушӑ!
Ҫуран ҫӳрет те тӗрӗслӗх,
Ҫунат ҫинче вӗҫет ултавлӑх, —
тет (15 стр.).

Ҫавӑн пекех тата К. В. Иванов халӑх культурипе, халӑха ҫутта кӑларас ӗҫпе, ҫамрӑксен тата хӗрарӑмсен пурнӑҫӗпе т. ыт. ыйтусемпе интересленни те уҫҫӑнах курӑнать. Акӑ, сӑмахран, вӑл хӑйӗн тӑшманӗ, имӗш, пулнӑ И. Яковлевпа ун ӗҫӗсене епле пысӑк вырӑна хурса хакланӑ иккен:

...Хӑватлӑ вӑл. Пӗччен кӗтӳҫӗ
Мӑнтарӑн пирӗн халӑхран
Ҫӳле ҫӗкленнӗ, вырӑн илнӗ.
Унччен нихҫан пӗр чӑваша та
Ҫап-ҫутӑ хӑйӗн алӑкне
Уҫман Хусан университечӗ...
Вӑл пулмасан, нихҫан та пирӗн,
Мӑнтарӑн ирӗксӗр чӑвашӑн,
Хисеплӗ шкулӗ те лармастчӗ
Ҫак аслӑ Чӗмпӗр вӑррине, — тет
(9 — 11 стр.).

Анчах ҫак вӑхӑтрах тата Я. Ухсай хӑйӗн трагединче ҫивӗч тӑн-пуҫлӑ К. В. Иванова вӑл хӑй пурнӑҫӗнчи инкек ӑҫтан ҫуралса килнине те пулин пӗртте пӗлмен пек туса кӑтартнӑ. Автор шухӑшӗпе, К. В. Иванов вӑл вӑхӑтра патша Российӗнче «национальноҫсен чӗлхипе хаҫатсемпе кӗнекесем кӑларма чарнине» («ВКП(б) историйӗн кӗске курсӗ», 7 стр.) пӗртте ӑнланман. Мӗншӗн тесен, хӑйне художествӑллӑ произведенисем ҫырма май памасӑр, киревсӗр ӗҫсем тума лартнӑшӑн К. В. Иванов пӗртен-пӗр И. Яковлева кӑна айӑпланине ҫакӑнтан кӑна ӑнланма пулать.

Ҫитменнине тата К. В. Иванов кӑна мар, унӑн тусӗ композитор Ф. П. Павлов та, автор шучӗпе, К. В. Иванов никӗсӗ ҫинчен ҫаплах шутланӑ пулать. Пуп хӗрӗ Руфина унран К. В. Иванов чирӗ мӗнрен килни ҫинчен ыйтсан, Ф. П. Павлов ӑна ҫапла тавӑрса калать:

— Мӗншӗн вара?
—Питех те паллӑ,
Тӗлӗнмелли сӑлтав та ҫук.
Поэт пулма, ҫӳлтен вӗҫме
Ҫуралнӑ пирӗн Кӗстентин.
«Поэзи кирлӗ мар чӑвашӑн»,—
Тесе кӑвак сухал директор
Ҫырма та чарчӗ. Ватӑ ҫыннӑн
Хыт кӗрӗк пек чӗри сисмест.
Шуратӑл хӗрринчи шур акӑш
Кӳлленчӗк пылчӑкӗ ҫине
Ӳксен, хӗҫ пек таса ҫуначӗ
Ванать те, ҫухалать ун хакӗ, —
тет (69 — 70 стр.).

Ҫакӑн пирки ӗнтӗ вара вӗсем — К. В. Ивановпа Ф. П. Павлов — И. Яковлев ҫинчен, — хӑй К. В. Иванов каланӑ тӑрӑх хӑйне кӗнекесем ҫырма хушнӑ ҫын ҫинчен, — ӑна хӑрушӑ ҫӑхан вырӑнне хурса, сатирӑллӑ каррикатурӑсемпе юрӑсем ҫырса чунӗсене кантарма тытӑнаҫҫӗ пулать.

Ҫапла ӗнтӗ, Я. Ухсай шучӗпе, рабочи класс аталанса ҫитиччен уйрӑм рабочисем хӑйсен пӗтӗм тискер пурнӑҫӗн сӑлтавне капитализм обществинче мар, буржуаллӑ государствӑра мар, уйрӑм хуҫасем усал пулнинче кӑна шыраса курнӑ пек курӑнать. Я. Ухсай каланӑ тӑрӑх, Ф. П. Павлов та, шӑпах ҫакӑн пек, К. В. Иванов трагедийӗ И. Яковлев усал, тискер пулнинчен кӑна, вӑл чӑвашсен культури ӳсессине шанмасӑр, К В. Иванова ҫырма чарса библи куҫарттарнинчен килнӗ, тесе шутланӑ иккен. Капла шухӑшлани К. В. Ивановӑн пысӑк ӑсхакӑлне ытла та кӗске аршӑнпа виҫсе хаклани пулмасть-ши вара?

Тӳрех калас пулать, Я. Ухсай пьесинче трагедиллӗ пьесӑра пулма тивӗҫ действиллӗ вӑйлӑ кӗрешӳ («напряженная борьба страстей или идей» тени) питӗ сахал. Паллах, К. В. Иванов пурнӑҫӗнче вӑл кӗрешӳ Я. Ухсай кӑтартнинчен темиҫе хут ытларах та анлӑрах пулнӑ.

Ҫак мӗнпур йӑнӑшсен сӑлтавӗ, пирӗн шутпа, ак ҫакӑнтан тухса тӑрать: автор хӑйӗн пьесинче трагедиллӗ конфликта кӑлӑхах библи куҫарнӑ ӗҫ ҫине кӑна тиентерсе лартнӑ. К. В. Иванов пурнӑҫӗнчи тӗп конфликт чӑннипе унта пулман. Унӑн трагедийӗ, ытти халӑхсен поэчӗсенни пекех, патша саманин хура реакци тапхӑрӗнче тӑван чӗлхепе ҫырма юраманнинче пулнӑ. Ҫакӑн пирки ӗнтӗ К. В. Иванов хӑйӗн идейисене тӑван халӑхӗ хушшине ирӗклӗн сарайман. Тӑван халӑхӗн ҫутӑ телейӗшӗн хӑйӗн чи вӑйлӑ хӗҫпӑшалӗпе — илемлӗ литература вӑйӗпе — ирӗклӗн усӑ курса кӗрешеймен, ҫакӑнта пулнӑ К. В. Иванов пурнӑҫӗнчи чӑн йывӑр трагеди.

Пьеса никӗсӗн тӗп вырӑнне ҫак шухӑша хунӑ пулсан, К. В. Иванов пурнӑҫӗнчи чӑн кӗрешӗве те пысӑккӑн сарса яма май пулнӑ пулӗччӗ, пьесӑра действи те нумайрах пулнӑ пулӗччӗ. Мӗншӗн тесен чӑн пурнӑҫра К. В. Иванов хӑйӗн тӗп хӗҫпӑшалӗпе усӑ курайми пулсанах, хӑйӗн идейисене сарас майпа урӑх хӗҫпӑшалсене — портрет ҫырас ӗҫе, фотографи ӗҫне, декорацисем тӑвас ӗҫе, ачасене вӗрентес ӗҫе — тытӑна-тытӑна пӑхнӑ. Ҫавӑнпа та унӑн ҫак ӗҫӗсене «вӑйне унта-кунта йӗркесӗр, пӗрне те вӗҫне ҫитермесӗр салаттарни» вырӑнне хурса хаклама пӑхни, паллах, вырнаҫусӑр япала!

Ытти хӑшпӗр куҫа тӑрӑнакан ҫитменлӗхсене те палӑртмасӑр иртсе кайма ҫук. Сӑмахран, автор К. В. Иванова Чӗмпӗрте чӑтма ҫук таса мар пӳлӗмре ӗҫлесе ларнӑ пек туса кӑтартнӑ. Ун патне Микки пырса кӗрсенех, вӑл К. В. Иванова:

И-их... Сан пӳлӗмӳ йӗркесӗр!
Кив пӳрчӗ суккӑр юмӑҫӑн
Кунтан таса пуль Силпире?—тет.

Кама, мӗн тума кирлӗ пулнӑ-ши ӗнтӗ культурӑллӑ поэта ҫавтери тирпейсӗр, таса мар условисенче пурӑннӑ пек туса кӑтартни? «Урайӗнче унта та кунта кӗнекесем» йӑваланса выртни тата тасамарлӑх поэтран пуҫне урӑх никамран та килме пултарайман-ҫке ӗнтӗ? Е, автор шучӗпе, аслӑ поэтсем йӗркесӗр пулма тивӗҫ-ши вара?

Кӗнеке вӗҫӗнче автор хӑшпӗр сӑмахсене ӑнлантарса пани те питӗ тӗлӗнтерет. Мамая вӑл «13-мӗш ӗмӗрти монгол ҫарӗсен утаманӗ», тенӗ. Тӗрӗссипе Мамай — 14-мӗш ӗмӗрти тутар ханӗ пулнӑ. «Сюжет — произведенин тӗп шӑнӑрӗ, вӑл мӗн ҫинчен каласа пани» тенӗ. Ҫакӑ та тӗрӗс мар. «Мӗн ҫинчен каласа пани» вӑл тема пулать. Суррогата — «ҫӳп-ҫап, ӑпӑр-тапӑр», тенӗ; гренадера — «яштак пӳ-силлӗ салтак» тенӗ; мандарина — «Китай улмучӗ» тенӗ. Кусем те тӗрӗс маррине кирек кам та пӗлме пултарать.

Пьеса чӗлхи тӗлӗшпе ҫапла каламалла пулать: произведенин хӑшпӗр пайӗсене автор вирлӗ, витӗмлӗ, сӑнлӑхлӑ чӗлхепе ҫырнӑ. Анчах тепӗр тӗлсене май пур ҫӗртех якатса ҫитереймен. Хӑшпӗр сӑмахсене автор сӑвӑ виҫи ҫитеймен пирки кӑна каланни уҫҫӑнах палӑрса тӑрать.

К. В. Иванов ҫинчен ҫырнӑ кӗнеке шухӑшне авторӑн тарӑнрах илмелле пулнӑ; халӑхӑн юратнӑ чаплӑ поэчӗ пурӑннӑ вӑхӑта тӗплӗрех тӗпчесе вӗренмелле пулнӑ, пьеса чӗлхине те, К. В. Иванов пекех тивӗҫлӗн туптаса хитрелетмелле пулнӑ.

Н. ДАНИЛОВ.

---

*) Ухсай Яккӑвӗ, «Хура элчел», пилӗк актлӑ трагеди. Чӑвашгосиздат, 1941, стр. 152, хакӗ 3 т. 60 пус. Редакторӗ Ҫтихван Шавлы.

ЕВРОПӐРИ, АФРИКӐРИ ТАТА АЗИРИ ВӐРҪӐ

(Вӑрҫӑ ӗҫӗсен дневникӗ)

Англипе Германи хушшинчи фронтра — авиаци кӑштах активлӑх кӑтартать. Майӑн 21-мӗш ыран тенӗ чух ҫӗрле, тесе пӗлтернӗ Германи командованийӗн сводкинче, Германи самолечӗсем Кӑнтӑр-Хӗвеланӑҫ Англири хӑшпӗр аэродромсем ҫине пырса бомбӑсем пӑрахнӑ.

* * *

Вӑтаҫӗр тинӗс бассейнӗнче малтанхи пекех вӑрҫӑ вӑрҫакан енсен авиацийӗ пысӑк активлӑх кӑтартать. Германи командованийӗн сводкинче каланӑ тӑрӑх, Германи самолечӗсем Мальта утравӗнчи аэродромсем ҫине пырса бомбӑсем пӑрахнӑ. Германин самолетсемпе илсе пыракан войскисем Крит утравӗ ҫинче хӑйсене валли опорлӑ пунктсем тума хӑтланнӑ. Ҫав войскӑсен пӗр пайне, Англи командованийӗн коммюникинче каланӑ тӑрӑх, пӗтерсе тӑкнӑ. Англи авиацийӗ Грецире нимӗҫсем йышӑннӑ аэродромсем ҫине пырса тапӑннӑ.

* * *

Ҫурҫӗр Африкӑра, Тобрук — Соллум секторӗнче, патрульсен активлӑ ӗҫӗ палӑрать. Англи самолечӗсем Бенгази ҫине ҫӗнӗрен пырса тапӑннӑ, вӗсем порт ҫине бомбӑсем пӑрахнӑ.

Хӗвелтухӑҫ Африкӑра, Абиссинире, нимӗнле пысӑк улшӑну та пулман. Вӑйлӑн ҫӑвакан ҫумӑрсем, тесе кӑтартса панӑ Англи командованийӗн коммюникинче, Абиссинин кӑнтӑр пайӗнче Англи войскисен операцийӗсене вӑхӑтлӑха чарса лартнӑ.

* * *

Иракра вӑрҫӑ ӗҫӗсем малтанхи пекех хӗвеланӑҫри (Багдад районӗ) тата кӑнтӑрти (Басра районӗ) фронтсенче сарӑлса пыраҫҫӗ. Ирак командованийӗн коммюникинче кӑтартса панӑ тӑрӑх, хӗвеланӑҫ фронтра Иракӑн малти чаҫӗсем Хаббани районӗнче англичансен позицийӗсене атакӑланӑ, вӗсене пысӑк ҫухатусем тутарттарнӑ. Кӑнтӑрти фронтра Ирак вӑйӗсем Англи чаҫӗсене шиклентерсех тӑраҫҫӗ. Кунта Ирак войскисене регулярлӑ мар чаҫсем пулӑшаҫҫӗ. Басра—Кувайбда районӗнче англичансен позицийӗсем ҫине пырса бомбӑсем пӑрахнӑ. Ирак самолечӗсем Синельдебен лагерӗ тата Англин пӗр ҫӗре пухӑнса тӑнӑ войскисем ҫине бомбӑсем ӑнӑҫлӑн пӑрахнӑ.

Майӑн 21-мӗш. (ТАСС).

Германин Крит утравӗ ҫинчи наступленийӗ

НЬЮ-ЙОРК, майӑн 21-мӗш. (ТАСС). Ассошиэйтед пресс агентстви пӗлтернӗ тӑрӑх, ӗнер каҫхине Крит утравӗ ҫине Германи парашютисчӗсем планерсемпе вӗҫсе пырса татах 3000 ҫын анса юлнӑ. Хӑшпӗр парашютистсене тыткӑна ҫавӑрса илнӗ. Германин пикировка тӑвакан бомбардировщикӗсем Англи укреплениӗсене халӗ те атакӑлаҫҫӗ.

ЛОНДОН, майӑн 21-мӗш. (ТАСС). Рейтер агентстви ҫапла пӗлтерет: ӗненме тивӗҫлӗ сведенисем тӑрӑх ӗнер нимӗҫсем Крит утравӗ ҫине сывлӑшран ҫӗнӗрен атакӑлама пуҫланӑ. 3000 парашютиста антарса хӑварнӑ. Тепӗр икӗ сехетрен парашютистсене пурне те пӗтерсе тӑкнӑ.

Крит утравӗ ҫине тапӑннӑ ҫӗре сахалтан та сывлӑшри пӗр дивизи хутшӑннӑ, тесе шутлаҫҫӗ.

Лондонра шутланӑ тӑрӑх, майӑн 20-мӗшӗнче, Крит утравӗ ҫинчи темиҫе аэродром ҫине сывлӑшран десантсем антарса хӑварнипе пӗрлех, нимӗҫсем тинӗсрен те десант антарса хӑварма хӑтланнӑ.

Чуххӑмӑн шутланӑ тӑрӑх, утрав ҫинче сахалтан та 7000 ҫынтан тӑракан пӗр дивизи пур, ҫав дивизие самолетсемпе илсе пырса антарса хӑварнӑ. Ӗненме тивӗҫлӗ вырӑнтан илнӗ сведенисем тӑрӑх, утрав ҫинчи лару-тӑрӑва англичансем контроллесе тӑраҫҫӗ.

Англин генеральнӑй консулне Бейрутран чӗнсе илни

ЛОНДОН, майӑн 21-мӗш. (ТАСС). Рейтер агентстви пӗлтернӗ тӑрӑх, Сирири тата Ливанри верховнӑй комиссар Англин генеральнӑй консулне Хэварда ҫӗршывран тухса каймалли ҫинчен пӗлтернӗ. Хэвард Бейрутран тухса кайнӑ та ӗнтӗ, тесе шутлаҫҫӗ. Ҫакна ӑна Англи правительстви Францин Лондонри генеральнӑй консулне кӑларса янине хирӗҫ ответлес тӗлӗшпе тунӑ. Бейрутран паракан пӗлтерӳсем тӑрӑх, тесе кӑтартса парать малалла агентство, Англи самолечӗсем Сирири аэродромсем ҫине пырса тапӑннӑ хыҫҫӑн, «Франци правительстви Англин Сирипе Ливанри мӗнпур консулӗсен ӗҫне чарса лартма йышӑннӑ». Вӗсене пурне те ҫӗршывран пӗр эрне хушшинче тухса кайма хушнӑ.

Францин Сирири вӑйӗсем

ЛОНДОН, майӑн 20-мӗш. (ТАСС). «Таймс» хаҫатӑн Анкарари корреспонденчӗ ҫапла пӗлтерет: Францин Сирири ҫарӗнче 45 пинрен пуҫласа 50 пин ҫын таран шутланать, вӗсенчен ытларахӗшӗ колонисенчи салтаксем. Ҫав ҫарӑн снаряженийӗ кивелсе ҫитнӗ, чылай енчен юрӑхсӑр. Франци ҫарӗн 300 яхӑн самолет пур, вӗсенчен 30 самолечӗ кӑна лайӑхрах. Нефть ҫитменни сисӗнет, вӑл Триполине Мосулран пырса кӗрет. Нумаях пулмасть Триполири нефь тасатакан завод, унта взрыв пулнӑ хыҫҫӑн, ӗҫлеме чарӑннӑ. Герак Хайфуна нефть пама чарӑннӑ.

Сирири лару-тӑру

НЬЮ-ЙОРК, майӑн 21-мӗш. (ТАСС). Ассошиэйтед пресс агентстви пӗлтернӗ тӑрӑх, англичансем Сирири аэродромсемпе вӑрҫӑ ӗҫшӗн кирлӗ ытти объектсем ҫине кашни кун тенӗ пекех бомбӑсем пӑрахаҫҫӗ, ҫавӑн пекех тата листовкӑсем те пӑрахаҫҫӗ. Пысӑк сиенех тӑвайман, жертвӑсен хисепӗ пысӑк мар.

Де Голль генералӑн войскисем Сирине пырса кӗнӗ

ЛОНДОН, майӑн 21-мӗш. (ТАСС). Рейтер агентстви Сири чиккинчен илнӗ пӗлтерӳ тӑрӑх, де Голль генералӑн войскисем Сирине пырса кӗнӗ.

Греци министрӗсем Каире пырса ҫитнӗ

НЬЮ-ЙОРК, майӑн 21-мӗш (ТАСС). Ассошиэйтед пресс агентстви пӗлтернӗ тӑрӑх, англичансемпе канашлама Грецин ултӑ министрӗ Крит утравӗ ҫинчен Каира пынӑ.

Бухарестра коммунистсене арестлеҫҫӗ

БУХАРЕСТ, майӑн 20-мӗш. (ТАСС). Бухарестри журналистсем хушшинче пӗлтернӗ тӑрӑх, Румыни влаҫӗсем Румынири коммунистсене хӗсӗрлеме хатӗрленеҫҫӗ. Нумаях пулмасть 15 ҫынна арестленӗ, арестличчен те вӗсем тӗрмере ларса тухнӑ пулнӑ. Малтан шалти ӗҫсен министрӗ пулнӑ Петровическуна та суд умне тӑратаҫҫӗ. Коммунистсене пурне те вӗлермелле тӑвасси кӗтет, тесе пӗлтереҫҫӗ.

Парижра ҫимӗҫсем тӗлӗшӗнчен пурнӑҫ начар

ВИШИ, майӑн 21-мӗш. (ТАСС). Юлашки вӑхӑтра Парижра ҫимӗҫсем тӗлӗшӗнчен пурнӑҫ хыттӑн начарланнӑ. Халӑхсем темиҫе эрне хушши ӗнтӗ аш-какая карточкӑсемпе те илеймеҫҫӗ. Ҫавӑн пекех ҫу тата ҫӑмарта тавраш те ҫук. Продуктсем кӑшт кӑна кӳрсе пыраҫҫӗ. Сӑмахран, иртнӗ вырсарникун Парижри мӗнпур базарсене провинцисенчен кролик ашӗ 1500 килограмм, чӑх-чӗп ашӗ 200 килограмм тата качака ашӗ 3600 килограмм кӑна илсе пынӑ. Парижра аш-какай тӑратас ӗҫе лайӑхлатас шутпа хресченсен выльӑхӗсене ҫӗнӗрен реквизици тума тытӑннӑ.

КӖСКЕН

▲ Забастовка пуҫласа ярассинчен шикленсе, «Дженерал моторс» компанийӗ (США) автомобильсем тӑвакан 60 предприятири 165.000 рабочин ӗҫукҫине ӳстерме килӗшнӗ.

▲ Майӑн 15-мӗшӗнче пулнӑ взрыв Парижра муниципальнӑй лабораторине ҫӗмӗрсе тӑкнӑ. Икӗ ҫын вилнӗ тата 15 ҫын аманнӑ.

▲ Англи летчикӗсем пӗлтернӗ тӑрӑх, Кипра США-ран, Хӗрлӗ тинӗс урлӑ, ҫар самолечӗсем 100 самолет пырасса кӗтеҫҫӗ.

▲ Венгрире нумай таварсемпе продуктсем тӗлӗшпе заборнӑй кӗнекесем тунӑ. Ҫавӑн пекех сахӑр, сало, ҫӑнӑх, макарон тата урана тӑхӑнмалли япаласем тӗлӗшпе кунччен малтанах тунӑ карточкӑсем те ҫаплипех юлаҫҫӗ.

▲ Инҫет-Хӗвелтухӑҫӗнче коммерчески судоходство пысӑккӑн чакнипе Шанхайри моряксемпе портсенче ӗҫлекен рабочисем хушшинче ӗҫсӗр тӑрса юлнисем ҫӗр пин ҫын ытла шутланаҫҫӗ.

▲ США-ран Англине, вооружени хатӗрӗсемпе ытти материалсене арендӑна е кивҫен памалла тунӑ закон тӑрӑх, ялхуҫалӑх продукчӗсене 90 миллион долларлӑх ӑсатаҫҫӗ.

▲ Гонконгра совет фильмне — «Детство Горького» ятлӑ фильма калама ҫук пысӑк ӑнӑҫлӑхпа кӑтартаҫҫӗ. Вунӑ кун хушшинче картинӑна 25 пин ҫын ытла курнӑ.

▲ Апрель уйӑхӗнче Будапештра арҫынсем 50 тата хӗрарӑмсем 92 ҫын хӑйсене хӑйсем вилнӗ. Вӗсен шутӗнче ӗҫ тупаймасӑр пурӑнакансем нумаййӑн шутланаҫҫӗ.

▲ Карачире (Индири портлӑ пысӑк хула) хулари электростанцинчи рабочисем забастовка тӑваҫҫӗ. Забастовкӑна пула хулари влаҫсем рабочисен лидерӗсене политикӑллӑ ӗҫсем тума чарнӑ.

▲ Хисарта (Пенджаб провинцийӗ) ҫӗвӗ ҫӗлекен икӗ фабрикӑри рабочисем забастовка тӑваҫҫӗ, вӗсем ӗҫукҫине ӳстерме тата ӗҫ кунне кӗскетме ыйтаҫҫӗ.

▲ Бомбейра «Форд» ятлӑ завод администрацийӗ рабочисем, пурӗ 200 ҫын, сверхурочнӑй ӗҫлеме килӗшмен пирки локаут туни ҫинчен пӗлтернӗ.

▲ Шанхайри рабочисем-литографсем, пурӗ 2.000 ҫын, забастовка тунӑ, вӗсем ӗҫукҫине ӳстерме тата ӗҫ кунне кӗскетме ыйтнӑ.

Кокс фирмисенчи грузчиксен забастовки чарӑннӑ. Администраци ҫав забастовкӑна хутшӑннӑшӑн арестленӗ 30 ҫынна ирӗке кӑлармалла тума пулнӑ.

▲ Майӑн 16-мӗшӗнче Гибралтар портне Англин пысӑк парохочӗ кӗнӗ, унта вӑл пароход ҫинчен вӑрҫӑ хатӗрӗсем нумай пушатнӑ.

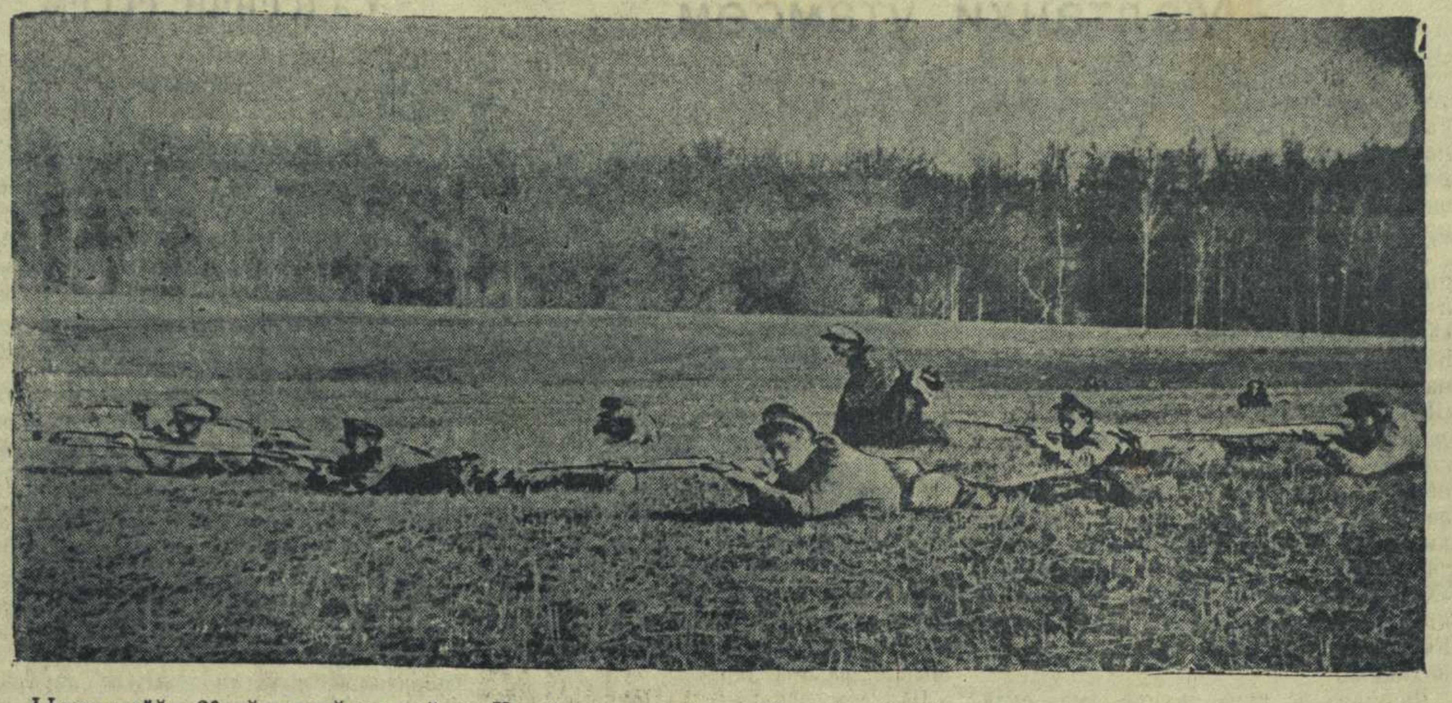

Ыран майӑн 20-мӗш тенӗ чух ҫӗрле Чантӑр ялсоветӗнче (Ишлей р.) «Колхоза сывлӑшри десантран сыхлани» темӑпа тактикӑллӑ вӗренӳ пулса иртрӗ. ӲКЕРЧӖК ҪИНЧЕ: колхозник-осоавиахимовецсем оборонӑра.

А. Костин фото-ӳкерчӗкӗ.

СОВЕТ СОЮЗӖ ТӐРӐХ

Союз уйхирӗсенчи ҫурхи ака

Совет Союзӗн уйхирӗсенче майӑн 15-мӗш тӗлне ҫурхи тырӑсене 45.431 пин гектар акнӑ, вӑл плана 48 процент тултарнине пӗлтерет. Ҫурҫӗрти, центральнӑй тата хӗвелтухӑҫӗнчи облаҫсенче метеорологиллӗ условисене пула ака ӗҫӗ кӑҫал пӗлтӗрхинчен чылай каярах юлса пуҫланнӑ.

Майӑн виҫҫӗмӗш пилӗккунлӑхӗнче, Киргизи хыҫҫӑн, ака планне Молдаван ССР, Орджоникидзе крайӗ, Кабардино-Балкар тата Ҫурҫӗр-Осетин АСС Республикисем тултарнӑ. Пӗлтӗр майӑн 15-мӗш тӗлне Кабардино Балкар республикинче ҫеҫ акса пӗтернӗ пулнӑ.

Кӑнтӑр енче ӑшӑ ҫанталӑк тӑрать тата лайӑх ҫумӑрсем пулаҫҫӗ, ҫакӑ вӑл пучахлӑ культурӑсен, сахӑр кӑшманӗн, хӗвелҫаврӑнӑшӗн тата ытти культурӑсен калчисене аталанма лайӑх пулӑшать. (ТАСС).

Тавар илекенсене улталанӑшӑн тӗрмене хупмалла тунӑ

ССР Союзӗнчи законсем тавар илекенсене улталанӑшӑн пит хыттӑн айӑплаҫҫӗ. Таварсем е ытти продуктсем илекенсене кая туса виҫсе панӑшӑн, тӗрӗсмар виҫесемпе усӑ курнӑшӑн, хаксене ӳстернӗшӗн Союзлӑ республикӑсен уголовнӑй кодексӗсенче тавар илекенсенчен вӑрласа юлни тата государствӑна улталани вырӑнне курса айӑплама пӑхнӑ. Ун пек преступленисемшӗн вунӑ ҫул таран тӗрмене хупмалла тӑваҫҫӗ.

Анчах та, суд органӗсенчен нумайӗшӗсем чылай чухне ҫавӑн пек преступленисем тӑвакансем тӗлӗшпе, преступлени тунӑ ҫӗрте тытнӑ пулсан та, ҫемҫе мерӑсем йышӑннипех каҫараҫҫӗ.

Продавец Арутюнов ҫӑкӑр сутнӑ чухне ҫӑкӑр илекенсене кая туса турттарса панине виҫӗ хутчен курнӑ — вӑл ҫӑкӑр илекенсенчен 150—200-шер грамм ҫӑкӑр тыта-тыта юлнӑ. Анчах Тбилиси хулинчи 26 комиссар ячӗпе тӑракан районри халӑх сучӗ Арутюнова пӗр ҫулталӑк хушши кӑна ирӗксӗр ӗҫлеттермелле тунӑ.

И. Ф. Скорняк (Махач-Кала хулинчен) магазин заведующийӗ пулса ӗҫленӗ чухне таварсене тӑтӑшах хаклатса сутнӑ. Суд ӑна хӑй ӗҫленӗ ҫӗрте пӗр ҫулталӑк хушши юсанмалла ӗҫлеттермелле тата ӗҫукҫинчен 25 процент тытса юлмалла тунӑ. РСФСР Верховнӑй сучӗ ҫак приговора пӑрахӑҫа кӑларнӑ.

СССР Наркомюсчӗ суд органӗсене таварсем илекенсенчен вӑрласа юлакансене хирӗҫ кӗрешессине вӑйлатма, вӗсене закон хушнӑ пек хыттӑн айӑплама хушнӑ. Ун пек ҫынсем тӗлӗшпе юсанмалла ӗҫлеттермелле тӑвассине пӑрахӑҫа кӑлармалла.

Хӑшпӗр судсем тавар илекенсене улталани ҫинчен ӗҫсене, тавар илекенсене улталанӑ суммӑсем пысӑк мар тесе, чарса лартнӑ. СССР Наркомюсчӗ: преступниксем, ҫав суммӑсем пысӑккипе пысӑк маррисене пӑхмасӑрах, закон умӗнче ответ тытмалла, тесе ӑнлантарса панӑ. (ТАСС).

Туркмен искусствин Мускаври декадине хатӗрленеҫҫӗ

Ашхабадра туркмен искусствин Мускаври декадине хатӗрленме пуҫланӑ.

Оперӑпа балет театрӗ туркменсен пирвайхи икӗ оперин-Шапошников ҫырнӑ «Зохре и Тахир», Корчмарев ҫырнӑ «Счастливая юность» ятлӑ оперӑсен репетицийӗсене ирттереҫҫӗ. Декада кунӗсенче туркменсен Сталин ячӗпе тӑракан драма театрӗ 3 пьеса — Шекспирӑн «Отелло» трагедине, К. Буруновпа Б. Аманов ҫырнӑ «Кеймир Кер» драмине — туркмен халӑхӗ ютҫӗршыв пусмӑрҫисене хирӗҫ кӗрешнине кӑтартса паракан драмӑна тата колхоз пурнӑҫӗ ҫинчен Тоушан Эсенова ҫырнӑ «Дочь миллионера» ятлӑ комедине кӑтартса парать.

Нациллӗ юрӑпа ташӑ ансамблӗн ҫӗнӗ программи тӑрӑх репетицисем пыраҫҫӗ. Халӑх инструменчӗсен пысӑк оркестрне йӗркелесе ҫитереҫҫӗ. Нациллӗ хор организацилеҫҫӗ.

Ашхабадри киностуди декада тӗлне «Советский Туркменистан» ятлӑ фильм хатӗрлет.

Вуншар ҫӗнӗ больницӑсем, амбулаторисем, поликлиникӑсем

Совет влаҫӗ туса хунӑранпа Львов облаҫӗнче ҫӗнӗрен 44 больница уҫнӑ. Медицина учрежденийӗсенче халь 1.500 яхӑн врачсем ӗҫлеҫҫӗ. 1940 ҫулта кӑна кунта 38 больница, 29 поликлиника, 68 амбулатори тата сывлӑха сыхлакан ытти учрежденисене нумай уҫнӑ. Нумаях пулмасть организациленӗ юн илекен станци ҫӗршер ҫынӑн пурнӑҫне вилӗмрен ҫӑлса хӑварнӑ. Аякри ялсене медицина енчен пулӑшу парса тӑрас ӗҫре санитари авиацийӗпе усӑ кураҫҫӗ.

1941 ҫулта сывлӑха сыхлав нушисем валли 80 миллион тенкӗ расходлаҫҫӗ е вӑл иртнӗ ҫултинчен икӗ хут ҫурӑ ытларах пулать.

Мичурин ҫуртӗнче — музей

Ҫутҫанталӑка улӑштарса ҫӗнетекен аслӑ И. В. Мичуринӑн чаплӑ ӗҫӗсем пӗтӗм халӑх пуянлӑхӗ пулса тӑчӗҫ. Наукӑри пысӑк вклад вӑл унӑн 4 томпа пичетленсе тухнӑ произведенийӗ пулса тӑрать. Мичуринӑн кӗнекисем нумай пиншер селекционерсемпе опытниксемшӗн куллен кирлӗ кӗнекесем пулса тӑраҫҫӗ.

СССР Совнаркомӗ Союзри Ҫӗрӗҫ Халӑх Комиссариатне Мичурин хулинче Мичурин пурӑннӑ тата ӗҫленӗ ҫуртра музей организацилеме хушнӑ. Ҫав музейра Мичуринӑн ӗҫӗсемпе докуменчӗсемсӗр пуҫне, Мичуринӑн интереслӑрах ҫитӗнӗвӗсене тата унӑн япалисене те кӑтартса параҫҫӗ.

Карттӑсемпе атлассен сайра тӗл пулакан коллекцийӗ

Мускавра, Государствӑн центральнӑй военно-исторически архивӗнче вырӑссемпе ютҫӗршывсен карттисемпе атласӗсен пит пуян коллекцине туса ҫитернӗ.

Коллекцире XV—XVIII-мӗш ӗмӗрсенче алӑпа ҫырса тунӑ карттӑсем 20 пин карттӑ ытла, ҫарсем ҫӳремелли ҫулсене кӑтартса панисем, ҫӗр чӑмӑрӗн генеральнӑй атласӗсем, топографиллӗ, административлӑ, астрономиллӗ, тинӗс, историллӗ тата ытти карттӑсем те пур.

Уйрӑмӑнах карттӑ-уникумсем интереслӗ, вӗсем тахҫантанпа «император величествин хӑйӗн карттӑсен деповӗнче» сыхланса юлнӑ. Ҫавӑн пек карттӑсенчен пӗри «Россия картти, ӑна Феодор Борисович хушнипе 1614 ҫулта Герард тунӑ».

Коллекципе ученӑйсем, ҫар искусствин историкӗсем, географсем, архитекторсем, геодезистсем анлӑн усӑ кураҫҫӗ.

Колхозсенчи кадрсен экономикӑллӑ пӗлӗвӗ

ВКП(б) Сальск райкомӗ (Ростов облаҫӗ) колхоз председателӗсем, бригадир-полеводсем, животноводсем, партипе комсомолӑн ялти активӗ валли колхоз производствин экономики тӑрӑх семинарсем организациленӗ. Семинарсен программинче уйӗҫ тӑрӑх, колхоз хуҫалӑхӗн планированийӗпе организацийӗ, финанс ӗҫӗ, выльӑх-чӗрлӗх ӗрчетес ӗҫ тӑрӑх обществӑллӑ политикӑллӑ тата ятарласа тӑвакан лекцисен циклӗ.

Занятисене пӗр ҫулталӑк хушши ирттереҫҫӗ. Лекцисене агрономсем, зоотехниксем, уйӗҫпе выльӑх-чӗрлӗх ӗрчетес ӗҫӗн лайӑх практикӗсем — Пӗтӗм Союзри ялхуҫалӑх выставкин участникӗсем вулаҫҫӗ.

ССР Союзӗн самоцветсенчен тунӑ гербӗ

«Русские самоцветы» тресчӗн Ленинградри 2-мӗш номерлӗ заводӗнче хӑйсем тӗллӗн ҫуталакан чулсенчен ССР Союзӗн пысӑк гербне туса хатӗрленӗ. Ҫак герб валли ҫурлапа мӑлатука горнӑй хрустальрен тата орски яшмӑран тунӑ, ҫӗр чӑмӑрне — Бухарӑри, Бадахшанри тата Ҫӗпӗрти кӑвак тӗслӗ лазуритран тата Алтайри симӗс тата хӗрлӗ тӗслӗ чулсенчен тунӑ. Ҫӗр чӑмӑрӗн меридианӗсене — кӗмӗлрен, пилӗк кӗтеслӗ ҫӑлтӑра — граненӑй рубиновӑй текен кантӑкран тунӑ.

ССР Союзӗн вырӑс самоцвечӗсенчен тунӑ гербне Пӗтӗм Союзри ялхуҫалӑх выставкин «Ленинград — Северо-Восток РСФСР» павильонӗ валли Мускава ярса панӑ.

Театр самодеятельноҫӗн республикӑри смотрне хатӗрленеҫҫӗ

Июнӗн 2-мӗшӗнче театр самодеятельноҫӗн республикӑри смотрӗ пуҫланать. Вырӑнсенчи драма коллективӗсенче ҫак смотра хатӗрленесси анлӑн сарӑлса пырать. Вӗсем хӑйсен пултарулӑхне лайӑх кӑтартма тата малти вырӑна тухма тӑрӑшаҫҫӗ.

Шӑхасан районӗнче Шӑпӑлкари «Герой» колхозри драма коллективӗ нумайранпа лайӑх ӗҫлесе пырать. Вӑл коллектив районри смотрта «Айдар» пьесӑна лартса парса пӗрремӗш вырӑна тухнӑ. Районри комисси ҫав коллектива республикӑри смотра тӑратма йышӑннӑ.

Искусство ӗҫӗсен управленийӗпе халӑх творчествин ҫурчӗ драма коллективне республикӑри смотра хутшӑнма ҫирӗплетнӗ. «Герой» колхозри драмколлектива смотра хатӗрленме пулӑшма В. М. Михайлов режиссера янӑ. Вӑл пулӑшнипе вӗсем смотра хатӗрленес ӗҫре пысӑк ҫитӗнӳсем турӗҫ.

Драмколлектив 57 ҫынтан тӑрать. Колхозри 60—70 ҫулхи ватӑ колхозниксем те коллектив ӗҫӗнче активлӑн хутшӑнса ӗҫлеҫҫӗ. Д. Исаевпа М. Ксенофонтов юлташсем сӗрмекупӑспа, Г. Чашкин юлташ кӗслепе тата М. Павлов юлташ шӑпӑр ҫинче выляҫҫӗ. Егор Абрамович барабанпа бубен ҫинче вылять. Ҫак ватӑ колхозниксем смотра пысӑк хаваслӑхпа хатӗрленеҫҫӗ. Вӗсем авалхи вӑйӑ, туй юррисемпе йӑлисене, костюмсене тата реквизит хатӗрӗсене тупма пулӑшаҫҫӗ.

Республикӑри смотра хатӗрленнӗ май, драмколлектив «Айдар» пьесӑна темиҫе хутчен те лартса пачӗ. Малтан Шӑхасанта, унтан Канаш хулинче пулнӑ. Ҫитес кунсенче Канашри вагонсем юсакан заводра пулаҫҫӗ.

Драмколлектив смотрта пулма хатӗрленсе ҫитнӗ. Хӑйсен репертуарӗ тӑрӑх аван выляма хӑнӑхнӑ. Уйрӑмах В. Шиверова, Н. Евлампьев, Л. Прокопьев, Ф. Степанов, Д. Максимов тата А. Волков юлташсем лайӑх вылянине палӑртма юрать.

В. М.

Промкооперацисенче ӗҫлекенсен кросӗ

Промкооперацисенче ӗҫлекенсене спорт ӗҫне явӑҫтарас, ГТО комплексӗн нормисене парас ӗҫе организацилес майпа «Спартак» спорт обществин Центральнӑй Совечӗ ҫӑмӑл атлетика вӑййисен кросне ирттерет. Вӑл кросс июнӗн 5-мӗшчен пырать. Физкультура коллективӗсем кроса вырӑнтах хӑйсен вӑйӗпе ирттереҫҫӗ.

Кросс участникӗсен пӗрремӗшпе иккӗмӗш сыпӑклӑ ГТО значокӗсен нормисене памалла. Ҫурран чупас тӗлӗшпе ирттерекен ӑмӑртусене стадионри ҫул ҫинче ирттерме юрамасть. Ӑмӑртура малти вырӑна тухакан коллективсене грамотӑсемпе наградӑлаҫҫӗ.

Шупашкарта В. И. Чапаев памятникӗ пулать

Чӑваш АССР Совнаркомӗ 1942 ҫулта, Октябрь революцийӗ 25 ҫул тултарнӑ кун тӗлне В. И. Чапаев памятникне лартма йышӑннӑ. Вӑл памятнике Атӑл хӗрринче кинотеатр тӗлне лартма палӑртнӑ.

РСФСР Совнаркомӗ Шупашкар хули валли В. И. Чапаев памятникӗн проектне тума кӑҫал пӗтӗм Союзри конкурс ирттерме йышӑннӑ.

СУД

Товарнӑй поездпа кайнӑшӑн

Ҫӗрпӳ районӗнчи Резинкино ялӗнчи Иван Николаев тата унӑн арӑмӗ Анастасия Никанорова товарнӑй поезд ҫине вӑрттӑн ларса Ҫӗрпӳ базарне кайнӑ. Ҫӗрпӳ станцине ҫитсе ансан, кондукторсем вӗсене тытнӑ.

Товарнӑй поездсемпе хӑйсен ирӗкӗпе ларса ҫӳрессине чарасси ҫинчен СССР Верховный Совечӗн Президиумӗ кӑларнӑ Указа пӑснӑшӑн, Шупашкар хулинчи иккӗмӗш участокри халӑх сучӗ Николаева тата Никанороваӑна кашнине пӗрер ҫул тӗрмене хупмалла тунӑ.

И. ЕФРЕМОВ.

ПУЛНИ-ИРТНИСЕМ

Шимкус ялӗнчи (Тӑвай р.) А. Михайлова майӑн 3-мӗшӗнче ача ҫуратнӑ пулнӑ, анчах ҫав куннех ачи таҫта ҫухалнӑ. Ун ҫинчен милицине пӗлтернӗ.

Тӗрӗслесе пӑхсан, ҫакна палӑртнӑ. Михайлова ачана ҫуратсанах вӗлернӗ те, виллине кӳршӗсен мунчи тӗпсакайне алтса пытарнӑ. Ачана сывлаттармасӑр вӗлерес тесе, вӑл ача ҫӑварне кӗл тата милке ҫулҫисем тултарнӑ.

Нумай пулмасть Михайловӑна суд туса, 5 ҫуллӑха тӗрмене хупмалла тунӑ.

Ответлӑ редактор В. Я. ЯКОВЛЕВ.

КУВАКИНӐРИ
ИНВАЛИДСЕН ҪУРТНЕ
ТУСА ПӖТЕРНӖ МАЙ,
УНТА ПУШӐ ВЫРӐНСЕМ ПУР.

ИНВАЛИДСЕН ҪУРТНЕ

1-мӗшпе 2-мӗш группӑри инвалидсене, 16 ҫултан ҫамрӑк маррисене, вӗсен тӑванӗсем ҫук пулсан,

ЙЫШӐНАҪҪӖ.

Унта кӗрес текенсен ҫакӑн пек справкӑсем тӑратмалла: 1) инвалидность группи ҫинчен, 2) ҫемье тата пурлӑх ҫинчен, 3) миҫе ҫула ҫитни ҫинчен.

Инвалидсен ҫуртне йышӑнма ыйтса заявление тата ҫӳлте кӑтартнӑ документсене ыйтаканӗ хӑй пурӑнакан вырӑнти райсобеса парать.

Инвалидсен ҫурчӗсене каякансене Чӑваш АССР Наркомсобесӗ ярать.

Чӑваш АССР Наркомсобесӗ.

2—2

ВНИМАНИЮ ГРАЖДАН!

ВСЕ МАГАЗИНЫ Торга, Горпо, СПО и ларьки, торгующие водкой и ликеро-водочными изделиями,

ПРИНИМАЮТ

в неограниченном количестве за наличный расчет

ПОСУДУ.

ГРАЖДАНЕ, сдавайте порожнюю посуду!

3—3

ВНИМАНИЮ ГРАЖДАН!

Все аптеки и магазины Чувашаптекоуправления

ПРИНИМАЮТ

в неограниченном количестве за наличный расчет

АПТЕКАРСКУЮ ПОСУДУ.

3—3 Чувашаптекоуправление.

Чувашское Государственное художественное училище

объявляет прием студентов на 1941—42 учебный год

на I-й и дополнительно на II-й и III-й курсы.

Училище готовит художников и преподавателей ИЗО и черчения для средних учебных заведений. Срок обучения 5 лет; возраст поступающих от 15 до 30 лет.

Училище имеет прекрасно оборудованные учебные живописные мастерские и учебный музей скульптурных произведений репродукции великих мастеров искусства, обучение проводится преподавателями—заслуженными деятелями искусств РСФСР и ЧАССР и мастерами художниками высшей квалификации.

Прием заявлений с 15 мая по 1 августа с. г. К заявлению должны быть приложены: а) автобиография, б) свидетельство об окончании НСШ (в подлиннике), в) свидетельство о рождении, г) справка об отношении к воинской обязанности (для военнообязанных), д) паспорт предъявляется при личной явке, и) почтовые марки на 60 коп., к) две фотокарточки (снимки без головного убора).

Приемные экзамены с 10 по 20 августа 1941 года. Все поступающие подвергаются испытаниям по живописи, рисунку, композиции; выдержавшие их допускаются к испытаниям по следующим предметам: а) русскому языку (письменно и устно), б) математике (устно и письменно), в) географии (устно), г) Конституции СССР (устно), д) истории (древние и средние века)—устно, д) немецкому языку (устно).

Поступающие на 1 курс подвергаются испытаниям в объеме НСШ, на 2 курс—в объеме 8 классов СШ и на 3 курс в объеме 9 классов средней школы. Отличники НСШ и окончившие полную среднюю школу подвергаются испытаниям только по специальным предметам.

Принятые обеспечиваются стипендией и общежитием на общих основаниях.

Начало занятий 1 сентября.

Заявления направлять по адресу: гор. Чебоксары, ул. Союзная, дом 5 (тел. 6-96).

ДИРЕКЦИЯ.

РЕДАКЦИ АДРЕСӖ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом печати. ТЕЛЕФОНСЕМ: редакторӑн — 0—67, редактор заместителӗн — 3—97, редакци секретарӗн — 4—40, пропаганда пайӗн — 4—97, парти пурнӑҫ пайӗн — 7—97, экономика пайӗн — 0—88, ҫырусемпе рабселькорсен пайӗн — 2—30, «Ӗҫхӗрарӑмӗ» журналӑн — 6—23, «Ленин ҫулӗпе» журналӑн — 0—85, издательство конторин — 0—23.

НТ 3386. Гор. Чебоксары, типография № 1 Управления издательств и полиграфии при СНК ЧАССР, Заказ № 260. Ф. 6. 58 84 п. л.